

STEKENE – SPARRENHOFDREEF 2013

ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

14 - 15 OKTOBER 2013

INHOUD

1. VERANTWOORDING	7
2. AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK	8
3. ADMINISTRATIEVE FICHE	9
3.1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	9
3.2. OMSCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT	10
4. SITUERING	11
4.1. ALGEMENE SITUERING	11
4.2. TOPOGRAFISCHE SITUERING	11
4.3. GEOLOGISCHE EN BODEMKUNDIGE SITUERING	13
5. CONTEXT	15
5.1. HISTORISCHE CONTEXT	15
5.2. ARCHEOLOGISCHE CONTEXT	16
6. ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK	18
6.1. METHODIEK	18
6.2. ONDERZOEKSRISULTATEN	19
7. SYNTHESE	35
8. ADVIES	35
9. SAMENVATTING	37
10. BIBLIOGRAFIE	38
10.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR	38
10.2. CARTOGRAFISCHE BRONNEN	39
11. BIJLAGEN	40

1. VERANTWOORDING

Naar aanleiding van de bouw van een nieuw woonzorgcentrum en gebouwen met assistentiewoningen langsheen de Sparrenhofdreef te Stekene werd door het agentschap Onroerend Erfgoed een prospectie met ingreep in de bodem opgelegd. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de cel Onderzoek van de Archeologische Dienst Waasland (ADW).

De vergunning voor het onderzoek werd op 8 oktober 2013 door het agentschap Onroerend Erfgoed afgeleverd (projectcode 2013/432). Het veldwerk werd op 14 en 15 oktober 2013 uitgevoerd door archeologen Bart Lauwers (vergunninghouder), Annebeth Plyson en Thierry Van Neste, en bijgestaan door veldtechnici Erik Pijl en Dirk Boel.

2. AANLEIDING EN DOELSTELLING VAN HET ONDERZOEK

Het projectgebied, ca. 1,1 ha groot, situeert zich op de zuidwestelijke flank van een zandige helling. Deze specifieke topografische context bepaalt het archeologisch belang en potentieel van het plangebied, zoals geïllustreerd door diverse archeologische vindplaatsen in de nabije omgeving van het projectgebied (§ 5.2).

In de bijzondere voorwaarden voor het archeologisch onderzoek (prospectie met ingreep in de bodem) werden daarom volgende onderzoeksvragen vooropgesteld:

- Zijn er sporen aanwezig?
- Zijn de sporen natuurlijk of antropogeen?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Wat is de implicatie voor de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Kan op basis van het sporenbestand in de proefsleuven een uitspraak worden gedaan over de aard en omvang van occupatie?
- Zijn er indicaties (greppels, grachten, lineaire paalzettingen, ...) die kunnen wijzen op een inrichting van een erf/nederzetting?
- Zijn er indicaties voor de aanwezigheid van funeraire contexten?
- Kunnen de sporen gelinkt worden aan nabijgelegen archeologische vindplaatsen?
- Welke zone komt in aanmerking voor een eventueel vervolgonderzoek? Wat is de verwachte spoordensiteit?
- Welke onderzoeksvragen en aandachtspunten kunnen geformuleerd worden in functie van een eventueel vervolgonderzoek?

3. ADMINISTRATIEVE FICHE

3.1. ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

NAAM OPDRACHTGEVER

Quatro Build bvba

NAAM UITVOERDER

Archeologische Dienst Waasland – cel Onderzoek

NAAM VERGUNNINGHOUDER

Bart Lauwers

ARCHEOLOGISCH DEPOT

Opgravingsarchief: depot Archeologische Dienst Waasland
Vondsten en stalen: depot Archeologische Dienst Waasland

OPGRAVINGSARCHIEF

Archeologische Dienst Waasland

VONDSTEN EN STALEN

Quatro Build bvba

PROJECTCODE

2013/432

VINDPLAATSNAAM

Stekene - Sparrenhofdreef 2013 (ST SHD 13)

PROVINCIE

Oost-Vlaanderen

GEMEENTE

Stekene

DEELGEMEENTE

Stekene

PLAATS

Binnengebied Sparrenhofdreef – Kerkstraat – Dorpsstraat – Bockedreef

COÖRDINATEN

Noord:	210854,55
Oost:	126990,07
Zuid:	210687,87
West:	126841,75

KADASTRALE GEGEVENS

Afdeling 1, Sectie A, percelen 726C, 727B, 727F, 727G, 730H (partim), 730M (partim), 732E02 (partim), 735D, 735E, 876D, 876E, 876F2 (partim), 876G2 (partim), 877F, 877M, 758G (partim)

TOPOGRAFISCHE LIGGING

cfr. infra (fig. 1)

BEGINDATUM

14/10/2013

EINDDATUM

15/10/2013

3.2. OMSCHRIJVING ONDERZOEKSOPDRACHT

Het onderzoek werd uitgevoerd volgens de bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische opgraving.

Archeologische verwachtingen: onbekend

Wetenschappelijke vraagstelling: evaluatie archeologische waarde van het projectgebied

Doelen en wensen van de bouwheer: bouw woonzorgcentrum en gebouwen met assistentiewoningen.

Fig. 1. Topografische kaart met aanduiding van de contouren van het onderzoeksgebied (bron: GDI-Vlaanderen 1999).

4. SITUERING

4.1. ALGEMENE SITUERING

De projectzone is gelegen in de dorpskern van Stekene, op ca. 100 m ten westen van de laatmiddeleeuwse Heilige Kruiskerk. Het onderzoeksterrein situeert zich in het bouwblok tussen de Sparrenhofdreef, de Kerkstraat, de Dorpsstraat en de Bockedreef (fig. 2).

Fig. 2. Situering van het onderzoeksterrein (bron: GDI-Vlaanderen 2013a).

4.2. TOPOGRAFISCHE SITUERING

Het onderzoeksgebied situeert zich op de rand van een uitloper van het Wase 'hoogland', een cuestareliëf dat bepaald wordt door de helling van het onderliggende Rupeliaan-kleisubstraat (38-30 miljoen jaar oud) (fig. 3-4). In tegenstelling tot de relatief steile zuidflank (cuestafront) is de zwak hellende noordflank (cuestarug) relatief vlak, met slechts een beperkt hoogteverschil tussen de overwegend rechtlijnige ruggen en langgerekte depressies. Vanop het onderzoeksterrein is het aflopende reliëf naar het westen toe duidelijk merkbaar. De cuesta-uitloper dwong ook het laatmiddeleeuwse Kanaal van Stekene (§ 5.1), dat op zo'n 500 m ten westen van het onderzoeksterrein voorbijstroomt, in een noordelijke koers.

Fig. 3. Digitaal hoogtemodel van het Waasland, met situering van het onderzoeksterrein op een uitloper van de cuestasrug (bron: GDI-Vlaanderen 2006).

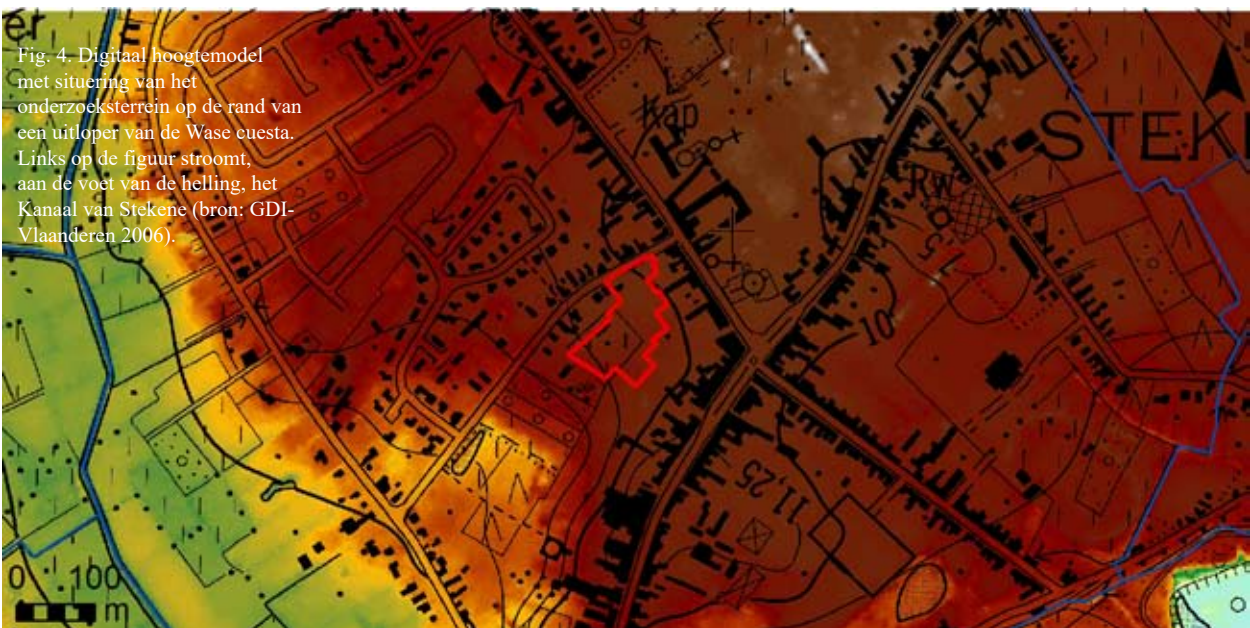
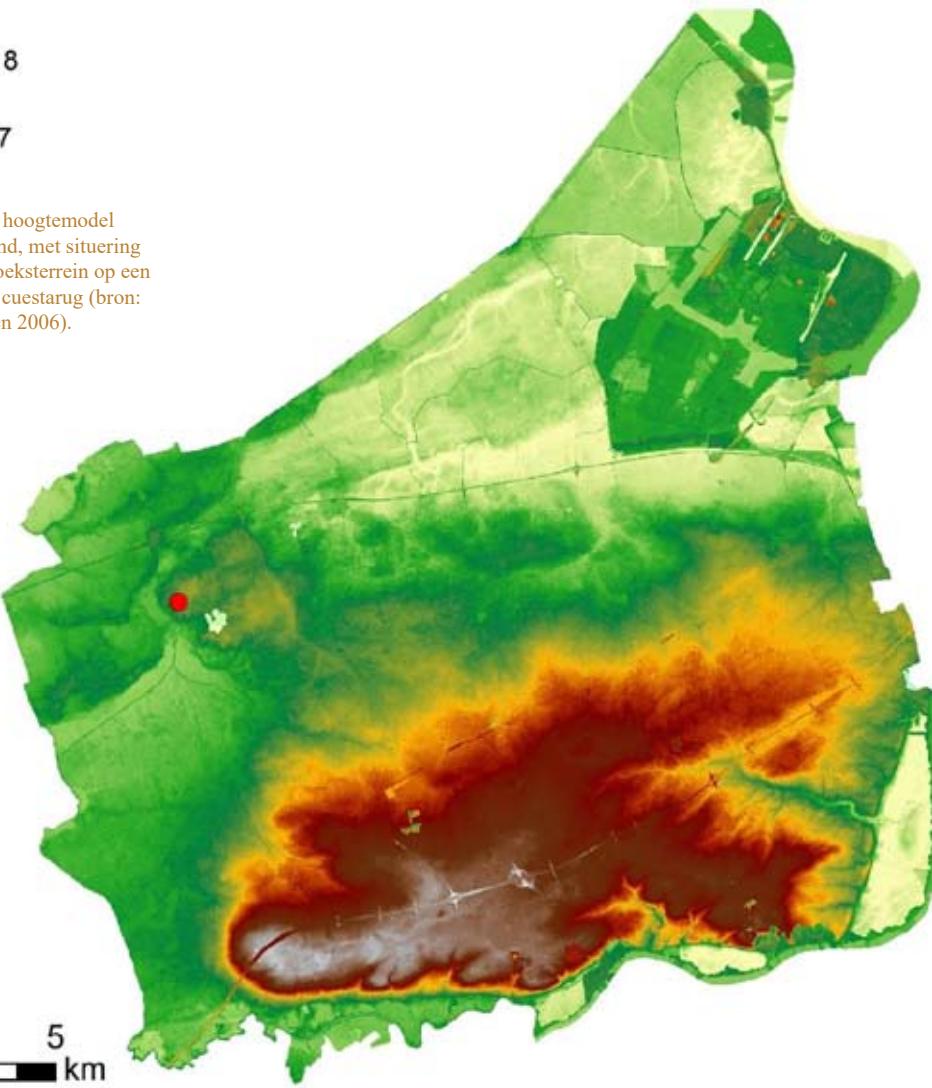

Fig. 4. Digitaal hoogtemodel met situering van het onderzoeksterrein op de rand van een uitloper van de Wase cuesta. Links op de figuur stroomt, aan de voet van de helling, het Kanaal van Stekene (bron: GDI-Vlaanderen 2006).

Ten noorden van de Stekense dorpskern getuigt een zwakke verhevenheid in het landschap van een dekzandruggencomplex dat zich *grosso modo* uitstrekt tussen Maldegem in het westen en Stekene in het oosten (fig. 5). Dit specifieke microreliëf van asymmetrische ruggen en depressies ontstond tijdens het Laat-Weichseliaan/Pleniglaciaal (tot ca. 15 000 BP¹) door eolische afzetting van zanden uit de droog gekomen Noordzee. Ze definiëren het grootste deel van het Wase bodems, waaronder in het onderzoeksgebied (§ 4.3).

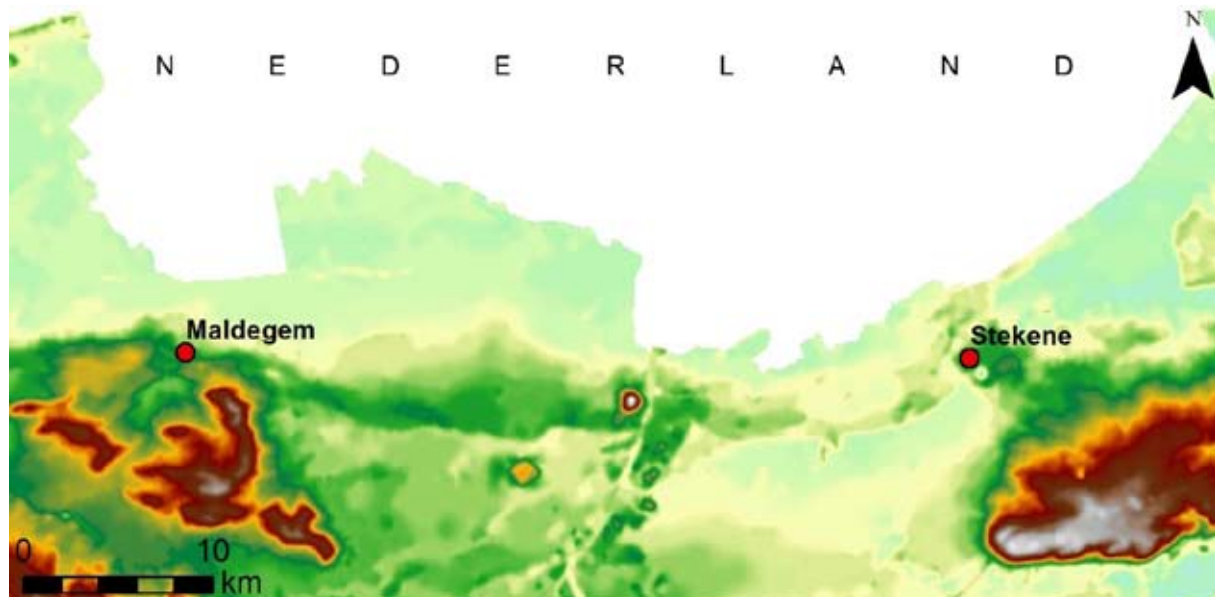

Fig. 5. Digitaal hoogtemodel van het dekzandruggencomplex Maldegem-Stekene. De opduikingen links en rechts onderaan op het hoogtemodel zijn de resp. cuesta's van Oedelem-Zomergem en het Waasland (bron: GDI-Vlaanderen 2006).

4.3. GEOLOGISCHE EN BODEMKUNDIGE SITUERING

Ter hoogte van het onderzoeksgebied behoort de bovenste tertiaire laag tot het Lid van Putte, die deel uitmaakt van de Formatie van Boom (Vroeg-Oligoceen, ca. 33,6 tot 28,4 miljoen jaar geleden) en wordt gekenmerkt door een massieve donkergrijze klei met banden die rijk zijn aan organisch materiaal. Deze kleilaag is tot 45 m dik². Ten noordwesten van het onderzoeksterrein strekt zich een uitloper van de zandige Formatie van Kattendijk uit (Vroeg-Plioceen, ca. 5 miljoen jaar geleden) (fig. 6).

Het tertiaire substraat werd tijdens het Laat-Weichseliaan/Pleniglaciaal (tot ca. 15 000 BP) afgedekt door eolische zanden uit de droog gekomen Noordzee (§ 4.2). De dikte van dit dekzandpakket varieert, maar blijft algemeen beperkt tot enkele meters. Dit gaf in de late middeleeuwen aanleiding tot een grootschalige kleiontginning met het oog op baksteen- en dakpanproductie (§ 5.1).

De quartaire dekzanden ter hoogte van het onderzoeksterrein worden als matig droog tot matig nat (series Zdm(g) en Zdp) omschreven. Langsheen de zuidelijke rand komen matig natte lemige zandgronden (Sdm) voor³ (fig. 7).

1 BP: Before Present.

2 Jacobs *et al.* 2010: 21 & 26.

3 Van Ranst & Sys 2000.

Fig. 6. Situering op de tertiairgeologische kaart (bron: GDI-Vlaanderen 2002).

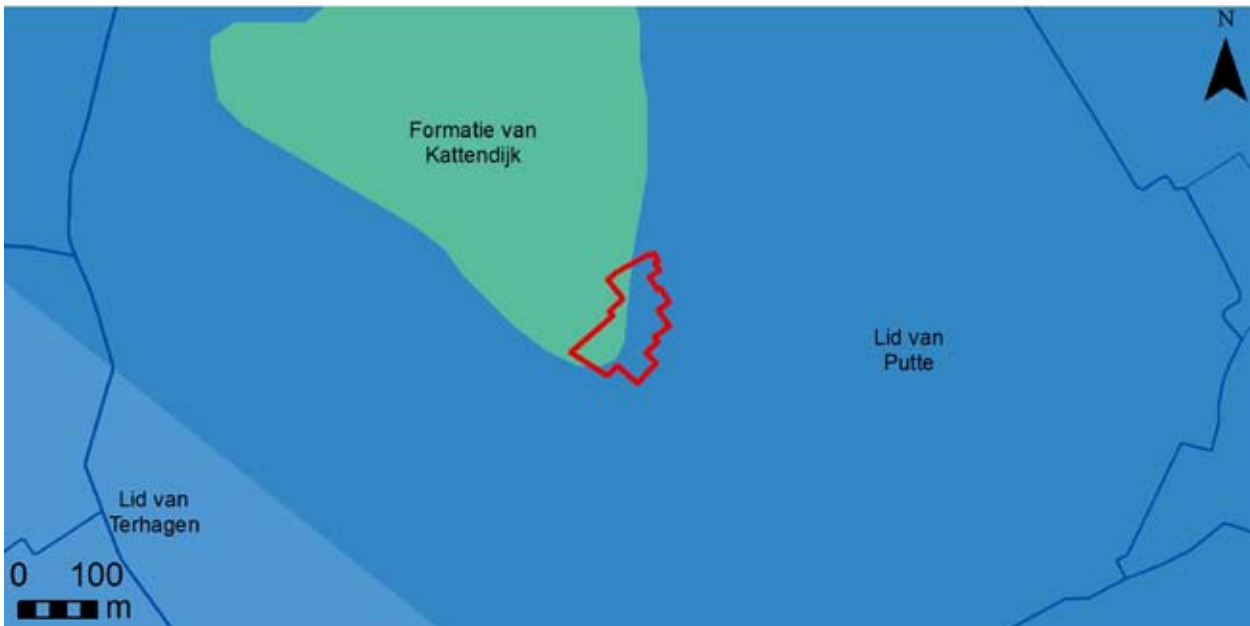

Fig. 7. Situering van het onderzoeksterrein op de bodemkaart (bron: GDI-Vlaanderen 2001).

5. CONTEXT

5.1. HISTORISCHE CONTEXT

Reeds rond 1400 stond Stekene bekend als een belangrijk productiecentrum van baksteen en *tichels*. Tegen de 16de eeuw was er sprake van minstens vijftig steenbakkerijen. De belangrijkste factor voor de bloeiende nijverheid was uiteraard de aanwezigheid van goede tertiaire klei op zeer geringe diepte.

Het Kanaal van Stekene, dat in 1315 in opdracht van graaf Robrecht van Bethune werd gegraven, ontsloot van dan af de Stekense steenbakkerijen en droeg daarmee in belangrijke mate bij tot de explosieve groei aan baksteenarchitectuur in ondermeer Gent⁴. Daarnaast was Stekene gelegen aan een waterweg die via Hulst in de Westerschelde uitmondde, waardoor de Stekense bakstenen ook in Zeeuws-Vlaanderen een afzetmarkt vonden.

In de loop van de 16de eeuw begon de export naar Zeeland sterk te tanen⁵. Niettemin bleef Stekene ook na de 16de en 17de eeuw een vrij belangrijk productiecentrum van bouwmaterialen. De tertiaire klei werd tot ver in de 19de eeuw ontgonnen en de restanten van deze ontginningen zijn nog tot op heden in het landschap zichtbaar.

Specifiek voor het onderzoeksgebied beschikken we niet over geschreven historische bronnen. Op de oudste beschikbare cartografische bron, de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik ('Ferrariskaart') (ca. 1771-1778), is het onderzoeksterrein ingekleurd met moestuintjes en bomen (boomgaard?). Van bebouwing is geen sprake (fig. 8). Vermeldenswaard zijn wel de aanduidingen van diverse 'briqueteries' rondom de toenmalige dorpskern.

Fig. 8. Situering van het onderzoeksterrein op de Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, ca. 1771-1778 (bron: Koninklijke Bibliotheek van België, s.d.).

Ook op de Atlas van de Buurtwegen (ca. 1844) blijkt het gebied onbebouwd. De perceelsgrenzen zijn sindsdien ietwat gewijzigd, maar in algemene lijnen toont de kaart ons reeds de huidige situatie (fig. 9).

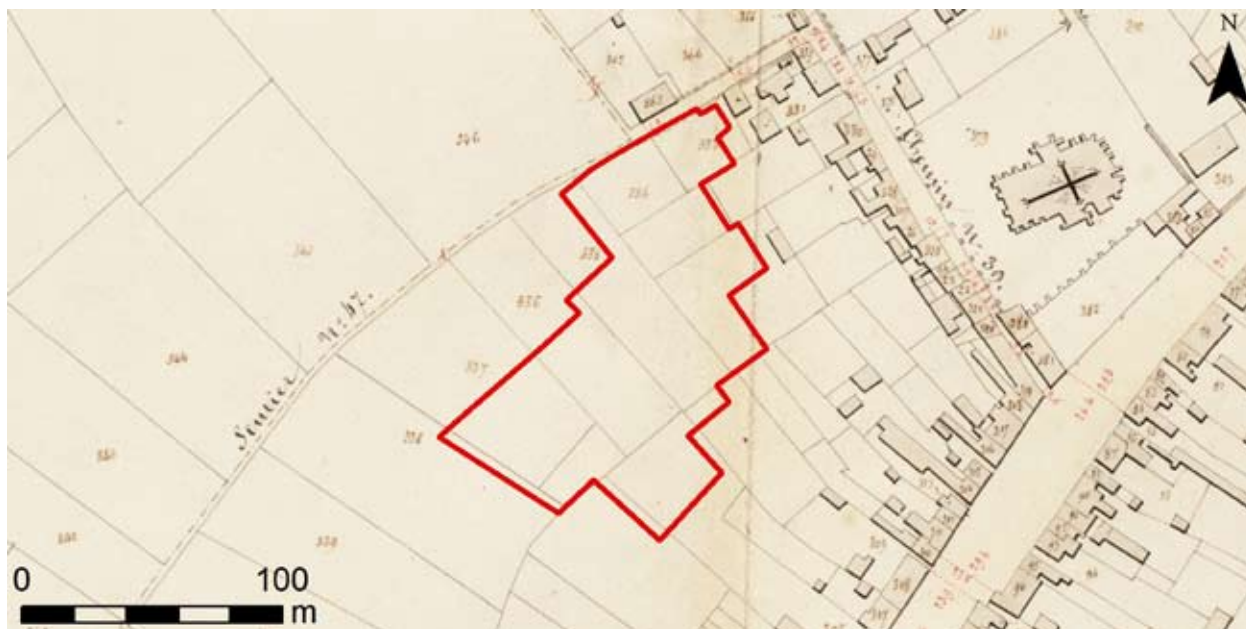

Fig. 9. Situering op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1844 (bron: GISoost s.d.).

5.2. ARCHEOLOGISCHE CONTEXT

Uit de nabije omgeving van het onderzoeksterrein zijn diverse archeologische sites gekend (fig. 10). Zo werden te Stekene-Kerkstraat, zo'n 300 m ten noordoosten van de projectzone, een nederzetting uit de ijzertijd en een funeraire structuur en waterput uit de bronstijd aangetroffen (Centrale Archeologische Inventaris, nr. 156973)⁶. Onmiddellijk ten zuiden werd de site Stekene-Dorpsstraat (Centrale Archeologische Inventaris, nr. 152832) reeds deels archeologisch onderzocht en kwamen funeraire sporen uit de metaaltijden, een waterput uit de Gallo-Romeinse periode, middeleeuwse sporen van landgebruik en 16de-eeuwse resten van kleiwinning en een baksteenoven aan het licht. De site wordt momenteel verder archeologisch onderzocht.

Net ten oosten van de kerk werden een urnengraf uit de bronstijd en laatmiddeleeuwse bewoningssporen aangetroffen (Centrale Archeologische Inventaris, nr. 32682)⁷. De vroeg-gotische Heilig Kruiskerk zelf (Centrale Archeologische Inventaris, nr. 32681) werd in september 1992, naar aanleiding van de plaatsing van verwarmingskanalen, fragmentarisch onderzocht. Daaruit bleek dat de bouw rond ca. 1220 moet worden gesitueerd. Niettemin suggereren sporen van een mortelvloer een nog ouder cultusgebouw⁸.

6 Messiaen *et al.* 2011; Messiaen *et al.* 2012.

7 Thoen 1975; Thoen 1976; Thoen *et al.* 1976; Thoen & Trimpe Burger 1979; Van der Gucht 1986.

8 Van Hove & Van Roeyen 1993: 37-39.

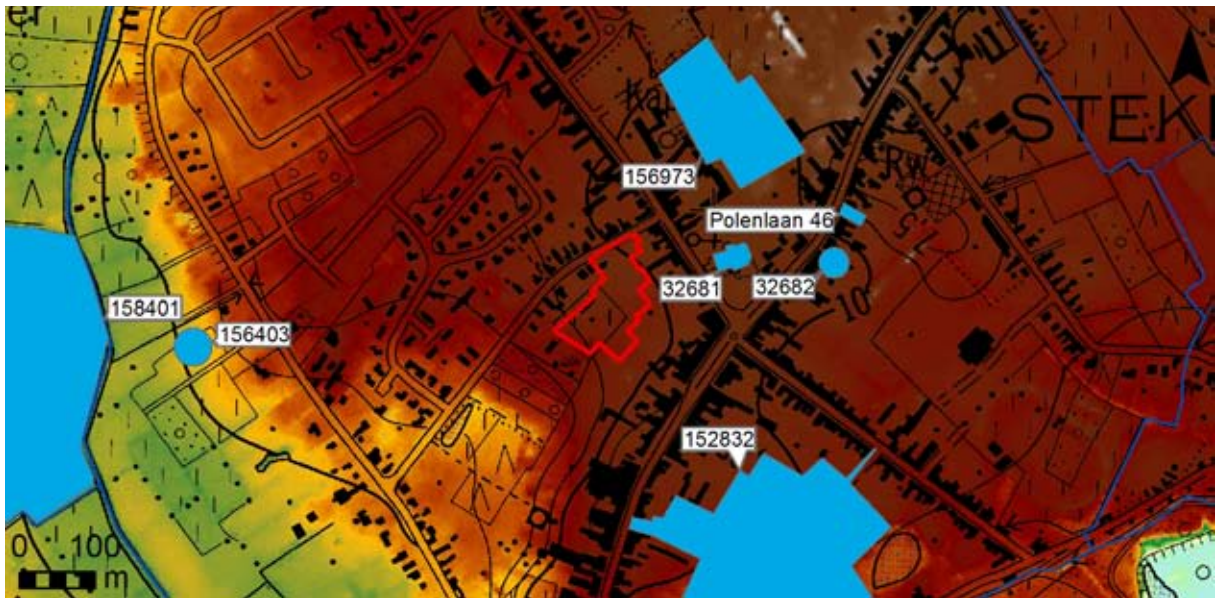

Fig. 10. Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris, met aanduiding van het onderzoeksterrein (bron: GDI-Vlaanderen 2013b).

6. ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK

6.1. METHODIEK

Het onderzoeksterrein werd met in totaal elf sleuven (werkputten) onderzocht. Deze waren, met uitzondering van sleuf (werkput) 11 in de noordoostelijke hoek van het terrein, alle NW-ZO georiënteerd. Deze oriëntatie sloot best aan bij de bestaande opdeling van het terrein. Ook in functie van de afwatering van de sleuven bleek deze oriëntatie de beste optie.

Conform de bijzondere voorwaarden voor het onderzoek werden de sleuven machinaal getrokken met een bak van 2 m breedte. De afstand tussen de (middelpunten van) de sleuven bedroeg algemeen 15 m. Alleen voor de twee sleuven langsheen de oostelijke rand werd een tussenafstand van 10 m aangehouden, dit om voldoende afstand te houden van de schuttingen en bestaande gebouwen langsheen die terreingrens.

Hoewel het gehele onderzoeksterrein een oppervlakte had van ca. 10243 m² kon een aanzienlijk deel niet worden onderzocht. Zo reduceerde de bebouwing in de noordoostelijke hoek in belangrijke mate de reële oppervlakte van het onderzoeksterrein (ca. 363 m²). Ook de onverharde dreef met erfdienstbaarheid moest worden ontzien. Daarnaast moesten de meest zuidelijke percelen (876F2 en 876G2) voor aanvang van het onderzoek ontbost worden, waardoor het terrein sterk was omgewoeld. De natuurlijke lage ligging van de percelen, gecombineerd met de hevige regenval van de voorafgaande dagen, bemoeilijkten in sterke mate het onderzoek van deze zone. Bovendien waren de genoemde percelen van de overige gescheiden door een brede perceelsgracht en bleek in de zuidwestelijke hoek van perceel 876F2 een vijver aanwezig. Op basis van deze condities kon de bevoegde erfgoedconsulent akkoord gaan met het voorstel om het aantal sleuven op deze percelen te beperken tot één sleuf en de onderzoeksoppervlakte elders te compenseren.

Dit gebeurde onder de vorm van kijkvensters die rondom een aantal van de sporen of sporenconcentraties werden aangelegd. Op die manier werd in totaal ca. 1302 m² of ca. 13,2% van de reële (onderzoekbare) oppervlakte geprospecteerd.

Van elk relevant spoor werden beschrijvingen en foto's gemaakt. Voor de digitale opmeting met georeferentie waren vóór aanvang van het onderzoek vijf vaste meetpunten uitgezet door een extern landmeter-expert (zie bijlage). Vondsten die in het onderzoeksvlak zichtbaar waren werden per spoor verzameld. Losse vondsten die niet toegeschreven konden worden aan een spoor werden eveneens gerecupereerd. Met de metaaldetector werd gecontroleerd op de aanwezigheid van metalen.

Met het oog op een gefundeerde evaluatie van het aanwezige bodemarchief werden een aantal sporen gecoupeerd of deels gecoupeerd. In twee gevallen, waar hangwater de stabiliteit van de coupe en het spoor compromitteerde, werd de coupe aangevuld met een boring met guts ten einde een inschatting te maken van de bewaarde diepte en stratigrafie. Na registratie werden de coupes terug gevuld. Tweede helften van de sporen werden dus niet uitgehaald.

Met uitzondering van de laaggelegen werkput 8 kon steeds voldaan worden aan de bijzondere voorwaarde om in elke sleuf minstens één diepere profielput aan te leggen en volledig te registreren. Met het oog op de stabiliteit (grond- en hangwater) kon echter niet steeds worden voldaan aan de bepaling om daarbij tot minstens 60 cm diep in de moederbodem te graven. Niettemin werd de moederbodem steeds minstens ca. 45 cm diep uitgegraven.

Voor de uitwerking van het proefsleuvenonderzoek werd een databank opgemaakt met daarin een sporenlijst, een vondstenlijst, en een fotolijst. Deze lijsten worden als bijlagen aan dit rapport toegevoegd.

De vondstenlijst beschrijft per stratigrafische eenheid per spoor de diverse vondstcategorieën, telkens met het aangetroffen aantal stuks, en geeft, voor zover mogelijk, per categorie een algemene datering. Op basis daarvan wordt aan het betreffende spoor een globale datering toegekend.

De sporenlijst is de neerslag van de veldbeschrijvingen en omvat nota's over de vorm, kleur en samenstelling van de sporen, evenals een algemene datering op basis van vondstinhoud en/of bewaringstoestand.

De fotolijst tenslotte bevat de beschrijvingen van de diverse overzichts- en detailfoto's die tijdens het veldonderzoek werden genomen.

Dit rapport schets het algemene kader van het onderzoek en bevat de neerslag van de onderzoeksresultaten. Een kopie ervan, met bijlagen en sporenplan, wordt zowel in analoge als digitale vorm aangeleverd aan bouwheer Quatro Build bvba, het agentschap Onroerend Erfgoed (Brussel en Oost-Vlaanderen) en de Centrale Archeologische Inventaris.

6.2. ONDERZOEKSRESULTATEN

6.2.1. Bodemkundige vaststellingen

De bodem binnen de afgebakende onderzoekszone betreft een goed gedraineerde zandgrond met beperkte leemfractie. Bovenaan het bodemprofiel bevond zich telkens een Ap-horizont van recente ouderdom (ploegvoor) die gekenmerkt werd door een donker bruingrijze kleur met donker roestbruine inmenging. De laag was sterk gebioturbeerd en bevatte veel fragmenten baksteen, alsook meerdere fragmenten glas en plastic. In sommige sleuven (werkputten) kon bovenaan in het Ap-pakket een herwerking worden onderscheiden (Ap1) die als ophoging of ondiepe omwoeling moet worden geïnterpreteerd. In een aantal gevallen waren in de bodemprofielen sporen van diepploegen zichtbaar (bijv. sleuven 4 en 5).

De totale dikte van de Ap-horizont(en) varieerde van ca. 35-50 cm (sleuven 1-4) tot 60-85 cm (sleuven 5-11).

De bodemprofielen wijzen op een onvolledige podzolizatie. Hiervan getuigen de weinig ontwikkelde Bh-humusaanrijkingshorizonten die in een aantal sleuven onder de ploegvoor (Ap-horizont) bewaard bleven (fig. 11). Van de originele bodem is dan ook niets bewaard gebleven.

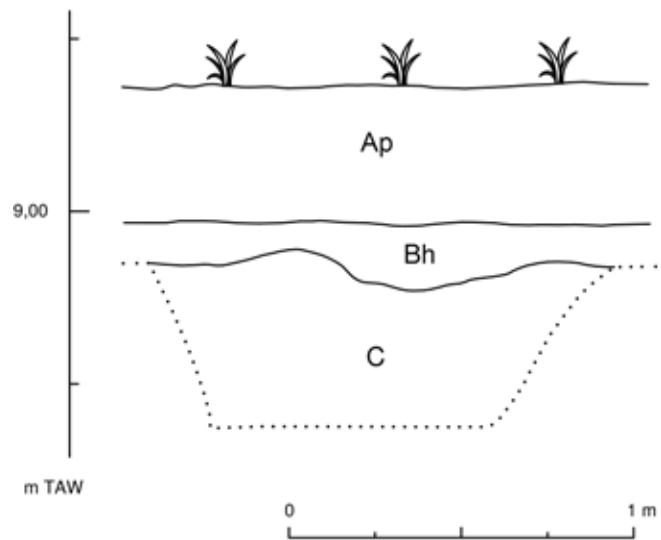

Fig. 11. Werkput 2, putwandprofiel: foto en gedigitaliseerde veldtekening.

6.2.2. Archeologische vaststellingen

De leesbaarheid van het archeologisch bodemarchief werd lokaal sterk gehinderd door talrijke recente verstoringen en/of bioturbaties (boomkuilen, windvallen, ...). Niettemin geven de waargenomen archeologische sporen wellicht een gefundeerd beeld van wat bewaard bleef.

Een aantal sporen hebben betrekking op perceelsindeling. Dit is ondermeer het geval voor de greppelsegmenten die we in de sleuven 1, 3, 5-6 en 8 aantreffen. Verspreid over het onderzoeksterrein werden een aantal (afgerond) rechthoekige sporen aangetroffen, waarvan drie met N-Z-oriëntatie. Ten behoeve van de determinatie werden ze gecoupeerd.

Hetzelfde geldt voor een clustertje van paalsporen dat in sleuf 11 werd aangetroffen.

We bespreken de sporen hieronder per werkput (sleuf) in detail (fig. 12).

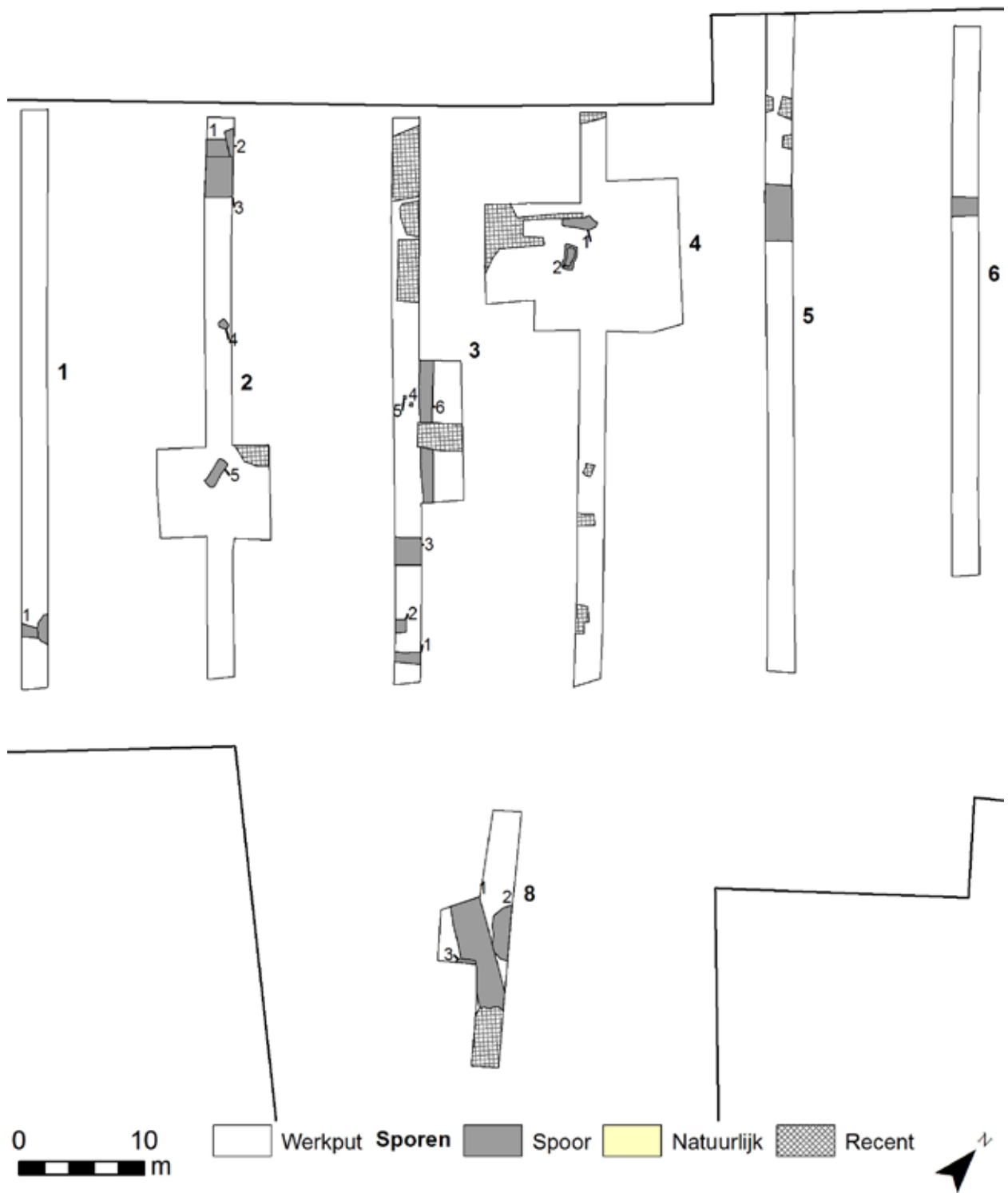

Fig. 12. Sleuvenplan van de werkputten 1 t.e.m. 6.

Werkput 1

Sleuf 1 mat ca. 46 m in lengte en was NW-ZO georiënteerd. Afgezien van enkele kleinere recente tot subrecente verstoringen was het enige archeologisch relevante spoor een greppelsegment dat nabij het zuidelijke uiteinde van de sleuf werd waargenomen. Het had een bewaarde breedte van ca. 95 cm en was W-O tot WZW-ONO georiënteerd. Aan de noordoostelijke zijde werd het spoor oversneden door een subrecente (half)ronde versterking (S 2) (fig. 13).

De uiterst vochtige omstandigheden t.h.v. het zuidelijke sleufuiteinde lieten niet toe het greppeltje te couperen. In het vlak werden ook geen vondsten aangetroffen zodat een datering onduidelijk bleef. Op basis van de ontcleuring van het spoor mogen we niettemin uitgaan van een middeleeuws tot postmiddeleeuwse datering, of ouder.

Fig. 13. Werkput 1, greppelsegment S 1, oversneden door een (half)ronde kuil van subrecente datering (S 2).

Werkput 2

Sleuf 2 was qua lengte en oriëntatie gelijkaardig aan sleuf 1. Op het noordwestelijke sleufuiteinde werden diverse recente verstoringen (baksteen, plastic, metaal) aangetroffen (S 1-3). Een kleinere kuil met blauwgrijze vulling, net boven het midden van de sleuf, kon op basis van het in het vlak zichtbare aardewerk als subrecent (18de-vroeg 20ste eeuw) worden gedateerd (S 4, vondstnr. 1).

In de zuidelijke helft van de sleuf troffen we een (afgerond) rechthoekige kuil met een vulling van verzette moederbodem en enkele schaarse houtskoolfragmenten aan (S 5) (fig. 14). De zone errond werd met een kijkvenster uitgebreid (ca. 8,75 x 7 m). Dit leverde evenwel geen bijkomende sporen op. De kuil werd deels gecoupeerd (zuidelijk kwadrant), tot op het niveau waarop een onderliggend houtskoolpakket zichtbaar werd (diepte ca. 30-35 cm). Een boring met guts leerde dat dit houtskoolpakket een

dikte had van ca. 10 cm. Een rolkei met (wellicht natuurlijke) doorboring werd gevonden in het bovenste afdekkingspakket, en is tevens de enige vondst uit de kuil (vondstnr. 2). De typische stratigrafie en de dimensies van de kuil suggereren evenwel dat het hier gaat om een brandrestengraf, wellicht van Gallo-Romeinse ouderdom.

Fig. 14. Werkput 2, vermoedelijk brandrestengraf S 5 in het vlak.

Werkput 3

Sleuf 3 volgde de oriëntatie van de vorige sleuven en mat opnieuw ca. 45 m in lengte. De noordwestelijke helft bleek grondig verstoord door allerlei recente vergravingen, ondermeer voor de dump van een autowrak.

Vanwege de sterke helling en de lage ligging van het zuidoostelijke sleufuiteinde werd voor de registratie aan deze zijde van de sleuf begonnen.

Spoor 1 (S 1) betrof een greppelsegment met blauwgrijze vulling. Mogelijk sluit het segment aan op dat in sleuf 1, maar doordat het traject niet kon worden gevolgd doorheen sleuf 2 blijft dit hypothetisch.

Omwille van de uiterst natte omstandigheden kon ook op dit greppelsegment geen coupe worden gezet. Vermoedelijk is het segment te relateren aan het greppeltje in werkput 1. Wellicht was de greppel ter hoogte van werkput 2 te ondiep bewaard en daardoor in de ploegvoor verdwenen. De enige vondst uit de vulling betreft een sterk verveerd scherfje dat wellicht als middeleeuws mag worden gedateerd (vondstnr. 3).

Spoor 2 was een rechthoekige kuil die deels onder de sleufwand doorliep. Opnieuw was de vulling donkerblauwgrijs van kleur met enkele houtskoolfragmenten. Vondstenmateriaal kon niet worden gerecupereerd. De datering blijft dan ook onzeker. Op basis van de kleur mag echter van een subrecente datering worden uitgegaan.

Hetzelfde geldt wellicht voor de brede kuil (?) die iets noordwestelijker werd aangetroffen (spoor 3). Opnieuw echter ontbreekt vondstenmateriaal waarop we een datering kunnen stellen.

Centraal in de sleuf troffen we twee vage en sterk ontkleurde spoortjes aan die we als vierkant aflijnden (sporen 4 en 5). Uit hun coupes (zie bijlage) kon niet met zekerheid worden uitgemaakt of het hier om antropogene sporen gaat.

Een kijkvenster rondom de spoortjes leverde een nieuw ondiep greppelsegment op dat de oriëntatie van de sleuven volgde (spoor 6). Uit een coupe langsheen de sleufwand bleek een erg beperkte bewaarde diepte (fig. 15). De locatie en oriëntatie associeert het greppelsegment met een perceelsgrens die op de Atlas van de Buurtwegen (ca. 1844) in deze zone staat aangegeven (fig. 16). Enkele scherven in roodbakkend geglazuurd aardewerk lijken een postmiddeleeuwse datering te bevestigen (vondstnr. 4).

Fig. 15. Werkput 3, coupe op het (ondiepe) greppeltje S 6.

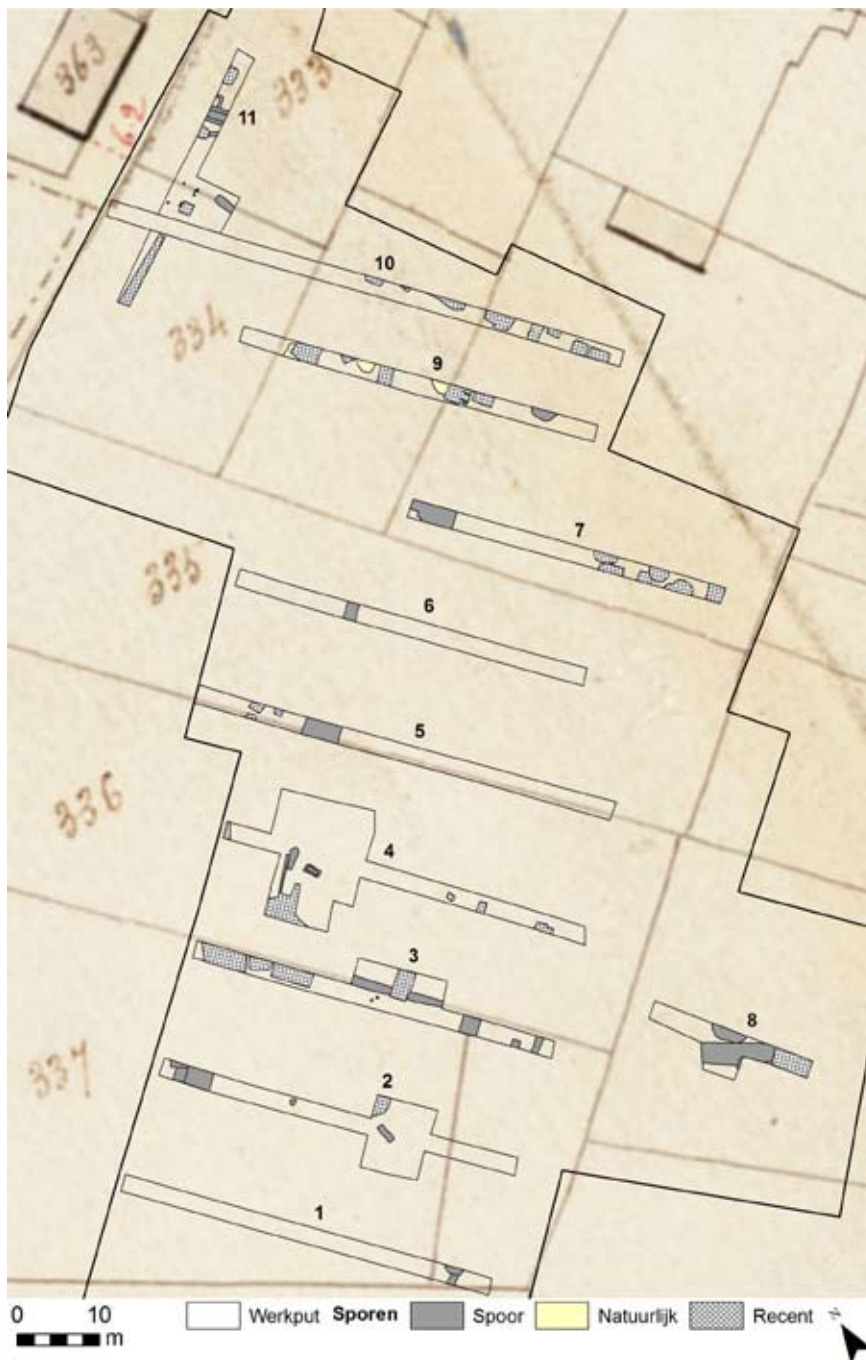

Fig. 16. Projectie van het sleuvenplan op de gegeoreferende Atlas der Buurtwegen (ca. 1844). Het greppelsegment S 6 in werkput 3 is te relateren aan een perceelsgrens op deze locatie (bron: GISoost *s.d.*).

Werkput 4

Sleuf 4, met vergelijkbare lengte en oriëntatie, leverde in de noordwestelijke helft een verploegde concentratie aan houtskool op (spoor S 1). Binnen het kijkvenster dat daar rond werd aangelegd werd een tweede houtskoolrijk spoor gevonden, ditmaal niet verploegd (spoor S 2).

Spoor S 2 viel op door dezelfde N-Z oriëntatie en vergelijkbare afmetingen als het vermoedelijke brandrestengraf in werkput 2. In tegenstelling tot het spoor uit werkput 2 vertoonde het spoor uit werkput 4 aan de randen duidelijke houtskoolpakketten (fig. 17). Een coupe in het westelijke kwadrant werd sterk bemoeilijkt door hang- en grondwater,

maar toonde niettemin duidelijk de 'klassieke' tweeledige opbouw van een brandrestengraf, met een houtskoollaag die door een pak verzette moederbodem was afgedekt. De bewaarde diepte bedroeg ca. 45 cm. Het vondstenmateriaal bestaat uit een scherf in handgevormd aardewerk uit de afdekkende moederbodem (laag a, vondstnr. 6) en enkele kleine fragmenten in oxiderend gebakken aardewerk uit het houtskoolpakket (laag b, vondstnr. 7). Ondanks de weinig diagnostische aard van het materiaal mag wellicht van een Gallo-Romeinse datering worden uitgegaan.

Bij uitbreiding gaan we voor spoor S 1, zoals vermeld een grotendeels verploegde houtskoolconcentratie, uit van een zelfde determinatie als brandrestengraf. De coupe leek dit te bevestigen (zie coupetekening in bijlage), en ook het geassocieerde vondstenmateriaal wijst op een Gallo-Romeinse datering (vondstnr. 5).

Fig. 17. Werkput 4, brandrestengraf S 2.

Werkputten 5 & 6

De sleuven 5 en 6 maten respectievelijk ca. 53 m en 43 m in lengte. Afgezien van een aantal recente vergravingen was het enige spoor een brede vergraving, wellicht een gracht, die over de twee sleuven heen te volgen was (fig. 18). De Atlas van de Buurtwegen (ca. 1844) toont voor deze locatie geen perceelsgrens, maar het spoor situeert zich wel in het verlengde van een NO-ZW georiënteerde perceelsgrens (fig. 16). Een postmiddeleeuwse datering lijkt dan ook plausibel. Vondstenmateriaal kon in de vulling niet worden aangetroffen.

Fig. 18. Werkput 6, spoor 1.
Wellicht een postmiddeleeuwse
perceelsgracht.

Werkput 7

Sleuf 7 werd aangelegd ten zuidoosten van de bestaande bewoning in de noordelijke helft van het onderzoeksterrein.

De noordoostelijke helft van de sleuf wordt gekarakteriseerd door aanzienlijke verstoringen in de vorm van boom- en rooikuilen, oversneden door dumpkuilen met baksteen, plastic, e.d. In de zuidoostelijke helft waren de individuele kuilen beter aflijnbaar, maar kleur en vondstenmateriaal suggereerden tamelijk recente dateringen. Oudere sporen waren niet aanwezig of zijn door de recentere kuilen oversneden.

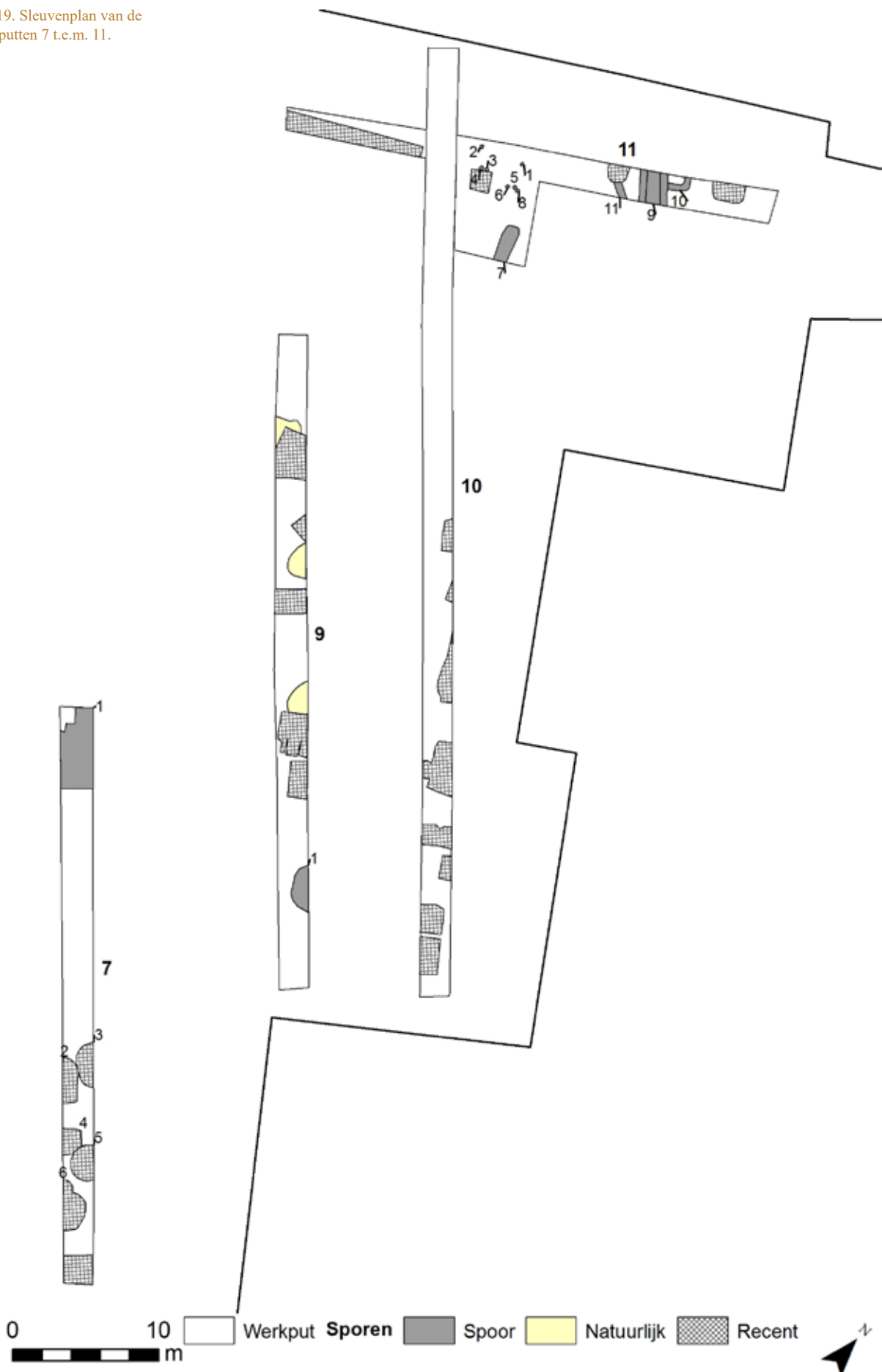
Werkput 8

Sleuf 8 werd aangelegd op de meeste zuidelijke percelen. Omwille van de lage ligging en de waterverzadigde bodem kon het agentschap Onroerend Erfgoed akkoord gaan met één enkele sleuf in deze zone.

De sleuf bracht een gracht met WNW-OZO oriëntatie aan het licht (S 1) (fig. 20). Hij werd net oversneden door een jongere boomkuil (S 2). De gracht werd machinaal gecoupeerd. In het profiel werden twee vullingspakketten onderscheiden (fig. 21). Uit de onderste laag (laag b) werden baksteenfragmenten en een geglazuurde daktegel gerecupereerd (vondstnr. 11). Dit suggereert een datering in de late of postmiddeleeuwen.

Op basis van de locatie en oriëntatie (parallel met de huidige perceelsindeling) kan vermoed worden dat de gracht een oude perceelsgrens markeert. Deze is niet terug te vinden op de Atlas van de Buurtwegen (ca. 1844) (fig. 15), maar kan uiteraard ouder zijn.

Fig. 19. Sleuvenplan van de
werkputten 7 t.e.m. 11.

Werkput Sporen Spoor Natuurlijk Recent

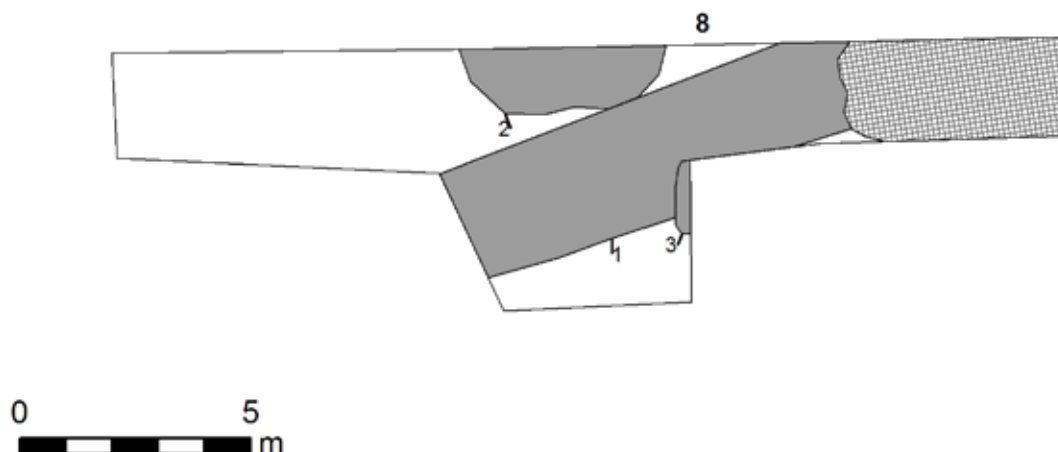

Fig. 20. Werkput 8, detail uit de allesporenkaart.

Werkput 9

Sleuf werd aangelegd ten noordwesten van sleuf 7 (fig. 18). Ze wordt in het noordwesten begrensd door de woning langsheen de Sparrenhofdreef. Ook hier werd de bodem stevig omgewoeld, wellicht voor het rooien van bomen. Het enige vermeldenswaardige spoor betreft een waterput die in de zuidoostelijke helft van de sleuf werd aangetroffen. Het gaat om een kalkmortel gemetselde ronde waterput van subrecente ouderdom. Dat kan worden afgeleid uit de insteek voor de put die doorheen de ploegvoor was gegraven (fig. 22). Mogelijk moet de put in verband worden gebracht met de (verdwenen) brouwerij langsheen de Kerkstraat⁹.

Fig. 21. Werkput 8, spoor 1. Coupe op gracht S 1.

⁹ Pers. comm. buurtbewoners.

Fig. 22. Werkput 9, waterput S 1. Bemerkt de insteek die doorheen de ploegvoor is gegraven.

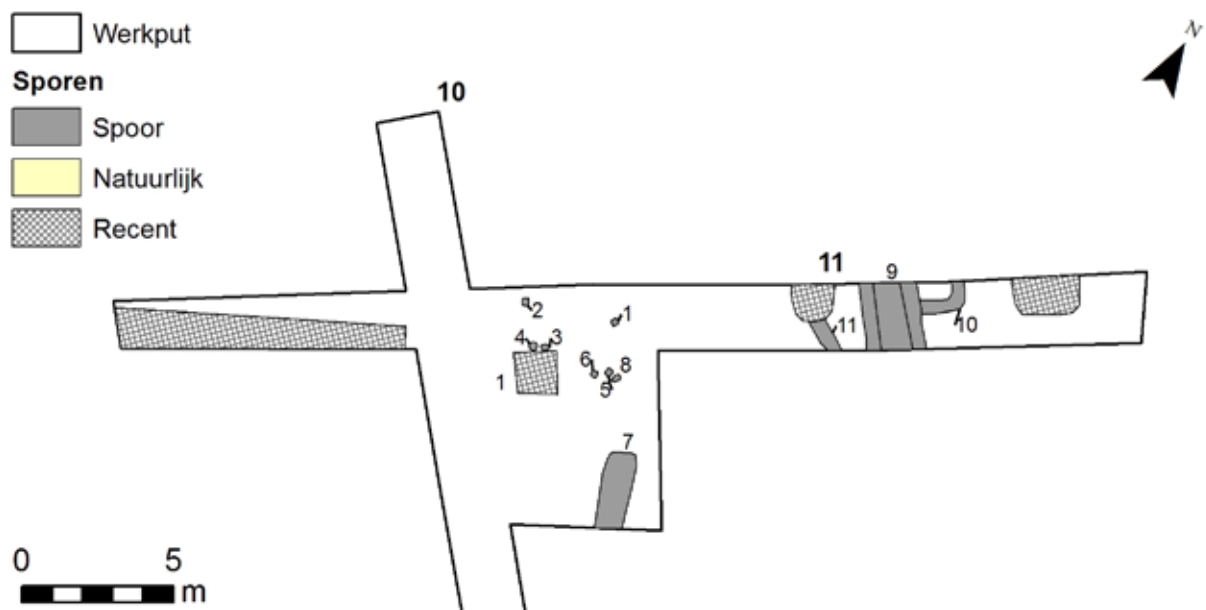
Werkput 10

Sleuf 10 was zo'n 65 m lang en strekt zich in het noordwesten uit tot aan de Sparrenhofdreef (fig. 18). De volledige noordwestelijke helft was, afgezien van bioturbatie (boom- en wortelkuilen en windvallen), vrij van sporen. In de zuidoostelijke helft werden enkele (sub)recente verstoringen waargenomen, maar oudere sporen ontbraken ook hier.

Werkput 11

Sleuf 11 werd parallel aan de Sparrenhofdreef aangelegd. In het tracé werden twee greppelsegmenten aangetroffen, respectievelijk met een WNW-OZO en WZW-ONO oriëntatie (fig. 23). Enkele (sub)recente vergravingen verstoren deels de sporen. Bij gebrek aan vondstenmateriaal is de datering van de greppels onzeker.

Halverwege de sleuf werden enkele paalsporen waargenomen. Het kijkvenster dat errond werd aangelegd leverde nog enkele exemplaren op. Een aantal schijnen gedubbeld voor te komen. Uit de coupes blijkt een bewaarde diepte tussen ca. 10 en 30 cm (fig. 24). Uit de vullingen kon geen materiaal worden gerecupereerd. Op basis van de kleur, bewaringstoestand en hun locatie langs de straat gaan we uit van een middeleeuwse tot postmiddeleeuwse datering. Deze blijft echter hypothetisch.

Verder kon langsheen de zuidoostelijke rand van het kijkvenster een rechthoekig spoor met N-Z oriëntatie worden vastgesteld. Ook qua dimensies vertoont het daarmee overeenkomsten met de vermoedelijke brandrestengraven in de sleuven 2 en 4. Een gedeeltelijke coupe in het westelijke kwadrant, aangevuld met een gutsboring, wees inderdaad op de aanwezigheid van een ca. 15 cm dik houtskoolpakket onder een ca. 35 cm dikke afdekkingslaag van verzette moederbodem. Een identificatie als brandrestengraf, wellicht uit de Gallo-Romeinse periode, lijkt dan ook gerechtvaardigd. Vondstenmateriaal werd niet aangetroffen.

Fig. 23. Werkput 11, detail uit de allesporenkaart.

Fig. 24. Werkput 11, paalspoor S 1 in het vlak en in coupe.

6.2.3. Chronologie en datering

Het erg beperkte vondstenmateriaal laat niet toe een éénduidige chronologie op te stellen van de site.

Eenzijds werden een aantal greppelsegmenten teruggevonden. Minstens een deel daarvan mag met vroegere perceelsindelingen in verband worden gebracht. Voor enkele greppels lijkt een datering in de late tot postmiddeleeuwen op basis van de keramiek bovendien gerechtvaardigd. Oudere dateringen zijn echter niet uitgesloten.

Een palenclustertje langsheen de Sparrenhofdreef kon niet worden gedateerd. Hun locatie langsheen de straat en hun donkere, weinig ontkleurde vulling suggereert evenwel een datering in de late tot postmiddeleeuwen. Het kan echter op basis van het proefsleuvenonderzoek niet worden uitgesloten dat ze met het nabijgelegen brandrestengraf moeten worden geassocieerd.

De belangrijkste vondsten betreffen inderdaad een viertal brandrestengraven die verspreid over de noordwestelijke helft van het terrein werden aangetroffen. Met uitzondering van één grotendeels verploegd exemplaar hebben ze alle een N-Z oriëntatie. Het vondstenmateriaal is weinig diagnostisch. Niettemin mag op typologische gronden een datering in de Gallo-Romeinse periode verondersteld worden.

6.2.4. Bewaringstoestand

In quasi elk van de werkputten werden aanzienlijke recente verstoringen vastgesteld. Bovendien suggereren de lokaal erg dikke Ap-pakketten dat minstens een deel van het oorspronkelijk aanwezige bodemarchief in de ploegvoor werd opgenomen.

Niettemin is de bewaringstoestand van de aangetroffen sporen over het algemeen goed. Voor de paalsporencluster langsheen de Sparrenhofdreef geldt een bewaarde diepte van ca. 10 tot 30 cm. Drie van de brandrestengraven zijn tot op een diepte van ca. 40 tot 50 cm bewaard. De houtskoolpakketten zijn daarbij grotendeels of volledig onaangerend gebleven.

6.2.5. Afbakening van de site

De cluster van paalsporen situeert zich langsheen de Sparrenhofdreef, ten noordoosten van de bestaande bebouwing op het onderzoeksterrein. Mogelijk kunnen de sporen in verband worden gebracht met middeleeuwse of postmiddeleeuwse bewoning langsheen de straat. Het is echter niet uit te sluiten dat ze gerelateerd moeten worden aan het (Gallo-Romeinse) brandrestengraf (WP 11, S 7) dat in de onmiddellijke nabijheid van de cluster werd vastgesteld (fig. 23).

De brandrestengraven werden verspreid overheen het terrein aangetroffen.

De afstand tussen de verst uit elkaar gelegen graven bedraagt ca. 115 m. Dit suggereert dat we hier te maken hebben met een grafveld van zekere omvang (fig. 25). Dergelijke grafvelden zijn zeldzaam in Vlaanderen en zijn vaak slechts fragmentarisch gekend¹⁰. In de Wase regio zijn uitgebreidere grafvelden enkel gekend uit Waasmunster – Pontrave¹¹ en Vrasene – Daalstraat¹².

Dat de graven alle in de noordwestelijke helft van het onderzoeksterrein zijn aangetroffen hoeft geen verwondering te wekken: het gaat hier telkens om de hoogste delen van het onderzoeksterrein (fig. 26). Op basis van de verspreiding van de graven mag worden afgeleid dat het grafveld een groot deel van het onderzoeksterrein besloeg en zich ook uitstreckte onder de bebouwde percelen langsheen de westelijke rand van het terrein (Sparrenhofdreef).

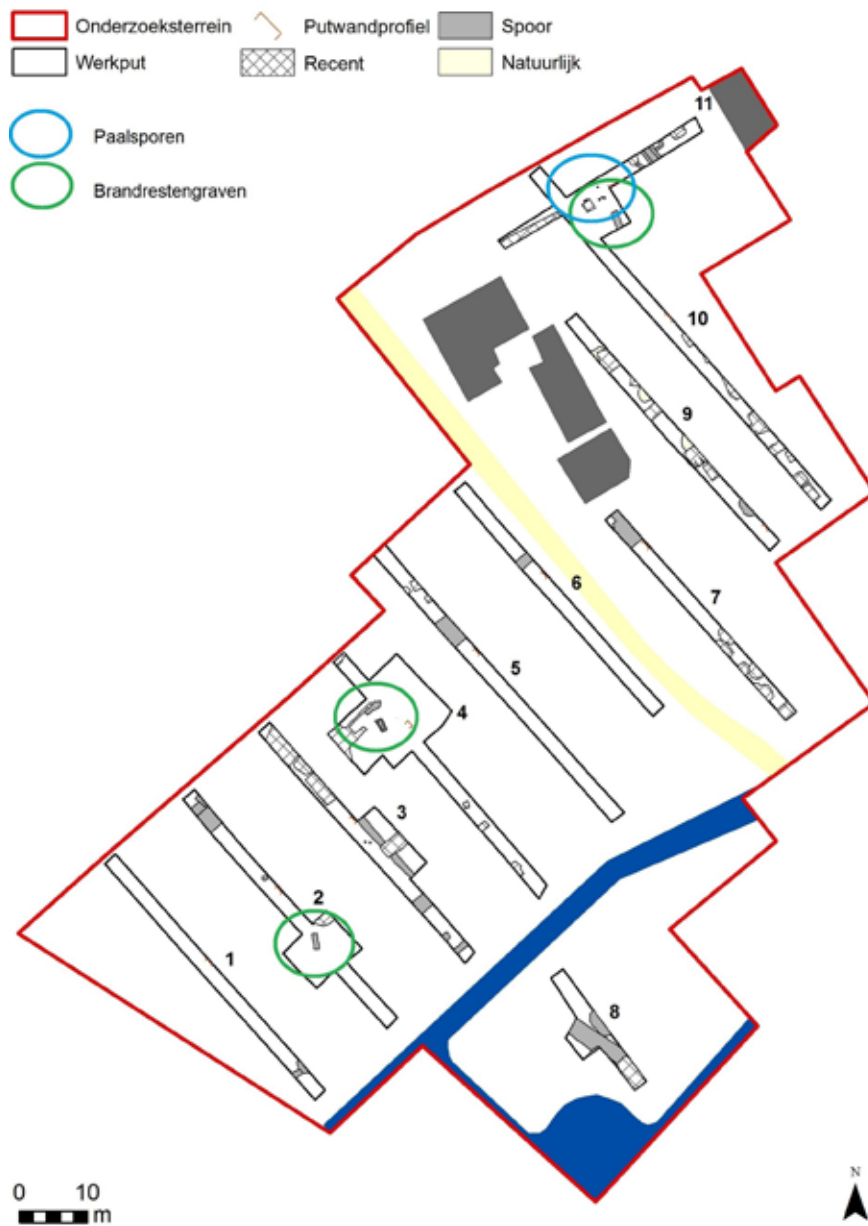

Fig. 25. Allesporenkaart met aanduidingen van de brandrestengraven en de palencluster langsheen de Sparrenhofdreef.

10 De Clercq 2009, 344-351.

11 Van Hove & Van Roeyen 1992, 9-22; Van Hove 1996, 67-78.

12 Rapport ANTEA in voorbereiding.

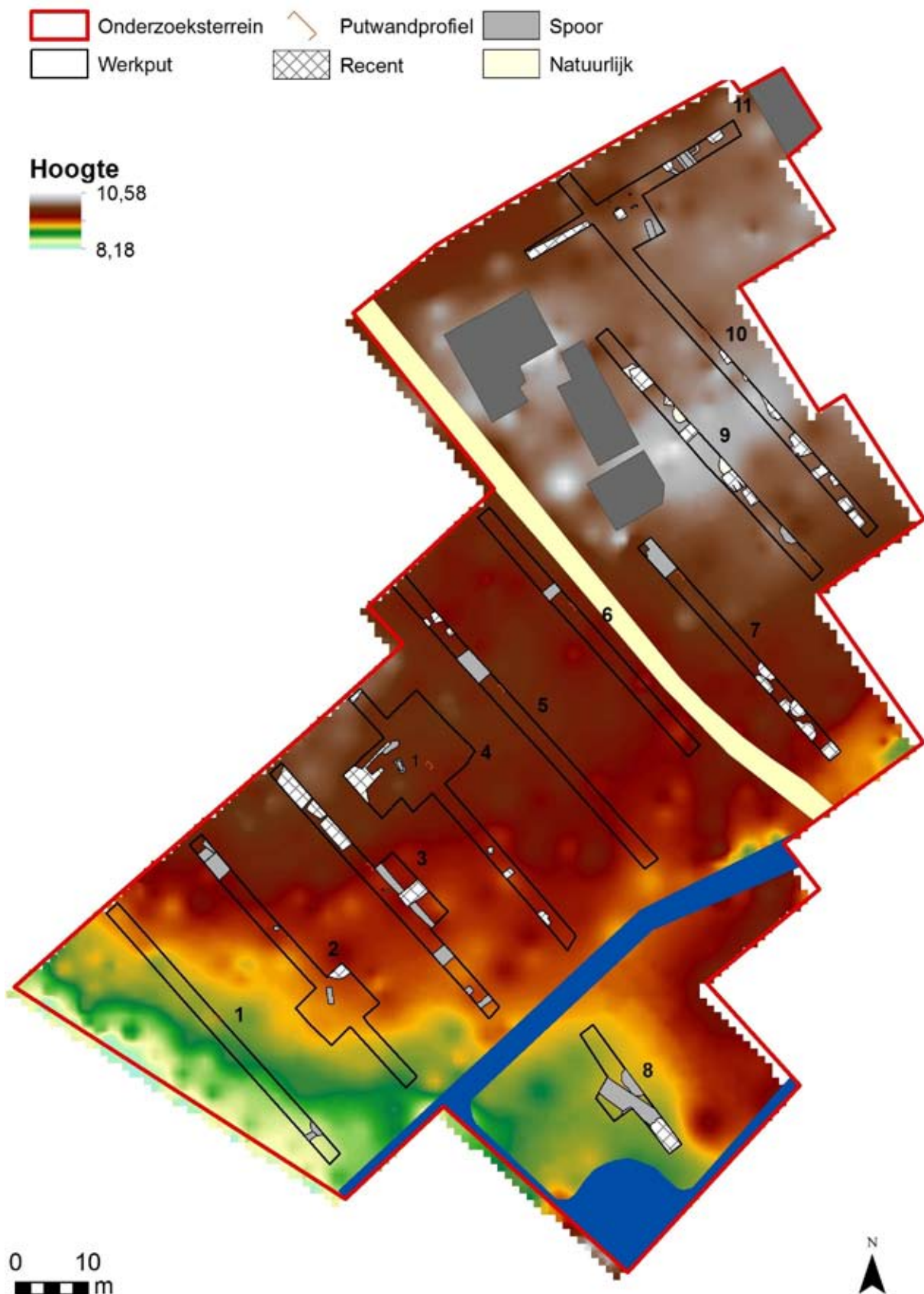

Fig. 26. Digitaal hoogtemodel van het onderzoeksterrein (naar: GDI-Vlaanderen 2006).

7. SYNTHESE

Het onderzoek bracht een beperkt aantal sporen aan het licht, waarvan de voornaamste en archeologisch meest relevante vier brandrestengraven zijn. Hun ruime verspreiding over de noordwestelijke helft van het onderzoeksterrein – tevens de hoogst gelegen delen van de projectzone – laat uitschijnen dat ze deel uit maken van een groter grafveld. Dit besloeg schijnbaar een groot deel van het onderzoeksterrein en strekte zich wellicht uit naar de belendende percelen ten noordwesten van het terrein. Wellicht omwille van de inplanting van dit grafveld schijnen Gallo-Romeinse bewoningssporen verder te ontbreken.

Dergelijke grafvelden zijn zeldzaam in Vlaanderen en zijn vaak slechts fragmentarisch gekend. Een vlakdekkend onderzoek kan toelaten de grenzen en datering en grenzen ervan te bepalen.

Bewoningssporen, hoewel mogelijk van jongere datum, werden wel gevonden langsheen de Sparrenhofdreef. Een clustertje van paalsporen, waarvan enkele schijnbaar verdubbeld, suggereert de aanwezigheid van een gebouw of een erf. Enkele greppeltjes in de onmiddellijke nabijheid mogen hiermee gecorreleerd worden.

8. ADVIES

De ruime omvang van het grafveld kan erop wijzen dat het fungeerde als necropool van meerdere boerderijen of van een grotere agrarische groepsnederzetting in de nabije omgeving. Zo wordt momenteel op zo'n 300 m ten zuidoosten van het onderzoeksterrein een Gallo-Romeinse boerderij opgegraven¹³. Een vervolgonderzoek kan dan ook belangrijke informatie opleveren i.v.m. topografie, ontwikkelingsdynamiek en chronologie van dergelijke grafvelden, temeer daar drie van de vier waargenomen graven erg goed bewaard bleken.

Gezien de ruime verspreiding van de graven moet daarvoor een voldoende grote afgraving worden voorzien (fig. 27). Dit kan evenwel beperkt blijven tot de hoger gelegen delen van het onderzoeksterrein, i.c. op de percelen met kadastrumnummers 876D, 876E, 877F, 727B, 726C en 727F. Het betreft een oppervlakte van ca. 6000 m² (fig. 22).

Het moet evenwel benadrukt worden dat het hier vermoedelijk gaat om een site met lage sporendensiteit. Alleen in de noordelijke hoek kan de densiteit, omwille van de vastgestelde sporencluster, als matig (middelgroot) worden geëvalueerd. Dit zal in belangrijke mate de tijdsduur van het onderzoek drukken. Bovendien moet worden gewezen op de aanzienlijke recente ingrepen in de bodem, met name in de noordelijke helft van de percelen 876D en 876E, waardoor delen van het bodemarchief verstoord zijn.

13 Onderzoek in uitvoering (ADW - Cel Onderzoek).

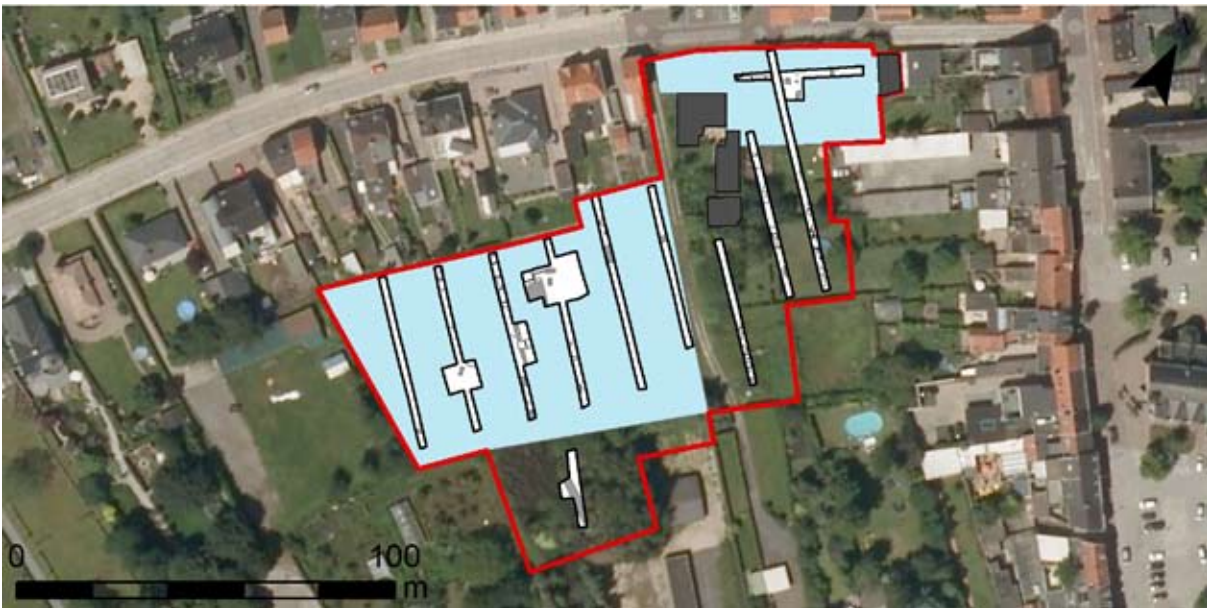

Fig. 27. Voorstel voor zones voor verder onderzoek (naar: GDI-Vlaanderen 1999).

9. SAMENVATTING

De prospectie met ingreep in de bodem in het bouwblok tussen de Sparrenhofdreef, de Kerkstraat, de Dorpsstraat en de Bockedreef leverde diverse sporen op, zowel natuurlijk als antropogeen. De op sommige plaatsen erg doorgedreven terreinbewerking heeft de originele bodems nagenoeg quasi volledig verstoord. Wat rest van de sporen zijn dan ook de diepst ingegraven delen. Niettemin bleven een aantal diepere sporen, waaronder een drietal Gallo-Romeinse brandrestengraven, grotendeels ongeschonden.

Op basis van hun ruime verspreiding over de hoger gelegen delen van het onderzoeksterrein mag worden verondersteld worden dat de brandrestengraven deel uitmaken van een ruimer grafveld dat zich wellicht ook onder de belendende woning langsheen de Sparrenhofdreef uitstrekte. Omwille van de omvang van het grafveld fungeerde het wellicht als necropool van meerdere boerderijen of van een grotere agrarische groepsnederzetting in de nabije omgeving. Zo wordt momenteel op zo'n 300 m ten zuidoosten van het onderzoeksterrein een Gallo-Romeinse boerderij opgegraven.

Een clustertje van paalsporen, mogelijk (post)middeleeuws, behoort tot een gebouw of erf langsheen deze straat. Enkele greppelsegmenten in de onmiddellijke nabijheid vervolledigen het beeld.

Op basis van de verspreiding van de graven wordt een vervolgonderzoek voorgesteld dat beperkt blijft tot de hoger gelegen delen van het onderzoeksterrein. Concreet gaat het om de percelen met kadastrumnummers 876D, 876E, 877F, 727B, 726C en 727F, goed voor een oppervlakte van ca. 6000 m².

Doel van het vervolgonderzoek moet zijn de grenzen van de necropool af te bakenen en zijn ruimtelijke organisatie te reconstrueren. Bepalende factoren daarbij zijn wellicht de (micro)topografie, de eventuele aanwezigheid van wegen, e.d. Mogelijk kan ook een chronologie van de graven worden opgesteld, op basis waarvan uitbreidingspatronen kunnen worden gereconstrueerd. Uiteraard zal ook de link moeten worden gemaakt met gekende Gallo-Romeinse sites in de nabijheid van het onderzoeksterrein.

Met betrekking tot de bewoningssporen langsheen de Sparrenhofdreef zal het onderzoek zich moeten richten op een nadere datering van de cluster en het bepalen van de aard en de duur van de occupatie.

10. BIBLIOGRAFIE

10.1. GERAADPLEEGDE LITERATUUR

DE CLERCQ W. 2009: *Lokale gemeenschappen in het Imperium Romanum. Transformaties in rurale bewoningsstructuur en materiële cultuur in de landschappen van het noordelijk deel van de civitas Menapiorum (provincie Gallia Belgica, ca. 100 v.Chr.-400 n.Chr.)*, onuitgegeven doctoraatsproefschrift, Gent.

HOLLESTELLE J. 1976: *De steenbakkerij in de Nederlanden omstreeks 1560*, Arnhem.

LALEMAN M. C. & STOOPS G. 2008: Baksteengebruik in Vlaamse steden: Gent in de middeleeuwen. In: COOMANS TH. & VAN ROYEN H. (eds.), *Medieval brick architecture in Flanders and Northern Europe: the question of the Cistercian origin*, 177-179, Gent.

MESSIAEN L., TEETAERT D. & VAN EENOO M. 2011: *Stekene-Kerkstraat. Rapportage archeologische opgraving 15/06 - 30/06/2011*, GATE-Rapport 25, Bredene.

MESSIAEN L., TEETAERT D. & VAN EENOO M. 2012: Een grafheuvel en nederzettingssporen te Stekene-Kerkstraat (prov. Oost-Vlaanderen, België), *Lunula. Archaeologia protohistorica XX*, 17-21.

THOEN H. 1975: Stekene (O. Vl.): Ijzertijdurne, *Archeologie* 1975.2, 73.

THOEN H. 1976: Stekene (O. Vl.): urnenveldengraf, *Archeologie* 1976.2, 69.

THOEN H., DE WITTE H., DEWULF M., DE CLERCQ L., PANIS L. & VAN BOCKSTAEL M. 1976: Archeologische kroniek Waasland 1974 (deel II) en 1975, *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas* 79, 191-207.

THOEN H. & TRIMPE BURGER J.H.F. 1979: District E (1975-1977). Flandre Occidentale, Flandre Orientale, Zélande (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Zeeland), *Helinium XIX.3*, 272-289

VAN DER GUCHT K. 1986: Een La Tène-nederzetting te Elversele. De verzameling M. Dewulf, *Annalen van de Koninklijke Oudheidkundige Kring van het Land van Waas* 89, 83-158.

VAN HOVE R. & VAN ROEYEN J.-P. 1992: *Archeologische Dienst Waasland. Jaarverslag 1991*, Sint-Niklaas.

VAN HOVE R. & VAN ROEYEN J.-P. 1993: *Archeologische Dienst Waasland. Jaarverslag 1992*, Sint-Niklaas.

VAN HOVE R. 1996: Het Gallo-Romeinse grafveld van de vicus Waasmunster-Pontrave. Stille getuige van de dodenzorg binnen een relatief welvarende handelsnederzetting ca. 70-275 n. Chr. In: VAN ROEYEN J.-P. (ed.), *Uit Vlaamse bodem. 10 archeologische verhalen*, Sint-Niklaas, 67-78.

10.2. CARTOGRAFISCHE BRONNEN

GDI-VLAANDEREN 1999: *Rasterversie van de gescande topografische kaart in zwartwit en op schaal 1/10.000, NGI, opname 1978-1993 (GIS-Vlaanderen)* [tiff].

GDI-VLAANDEREN 2001: *Vectoriële versie van de Bodemkaart* [shapefile], AGIV, IWT, Laboratorium voor Bodemkunde van de Universiteit Gent (GIS-Vlaanderen).

GDI-VLAANDEREN 2002: *Vectoriële versie van de Tertiaire geologische kaart* [shapefile], Brussel: MVG-EWBL-ANRE (GIS-Vlaanderen).

GDI-VLAANDEREN 2006: *Digitaal hoogtemodel van Vlaanderen* [shapefile], Brussel: MOW-Afd WL, VMM-Afd Water en AGIV.

GDI-VLAANDEREN 2013a: *GDIviewer* [online] <http://ogc.beta.agiv.be/GDIviewer/> (geraadpleegd op 13 december 2013).

GDI-VLAANDEREN 2013b: *Centrale Archeologische Inventaris* [shapefile] <http://cai.erfgoed.net/> (gedownload op 1 april 2013).

GISOOST s.d.: *Atlas buurtwegen* [online], <http://www.gisoost.be/home/atlasbw.php> (geraadpleegd op 13 december 2013).

JACOBS P., POLFLIET T., DE CEUKELAIRE M. & MOERKERKE G. 2010: *Toelichting bij de geologische kaart van België, Vlaams gewest* [online], <https://dov.vlaanderen.be/dovweb/html/pdf/15Antwerpen%20web.pdf> (geraadpleegd op 13 december 2013).

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË s.d.: *Ferraris 1777. Kabinetskaart der Oostenrijkse Nederlanden en het Prinsbisdom Luik*, blad 56 [online], http://www.kbr.be/collections/cart_plan/ferraris/ferraris_nl.html (geraadpleegd op 13 december 2013).

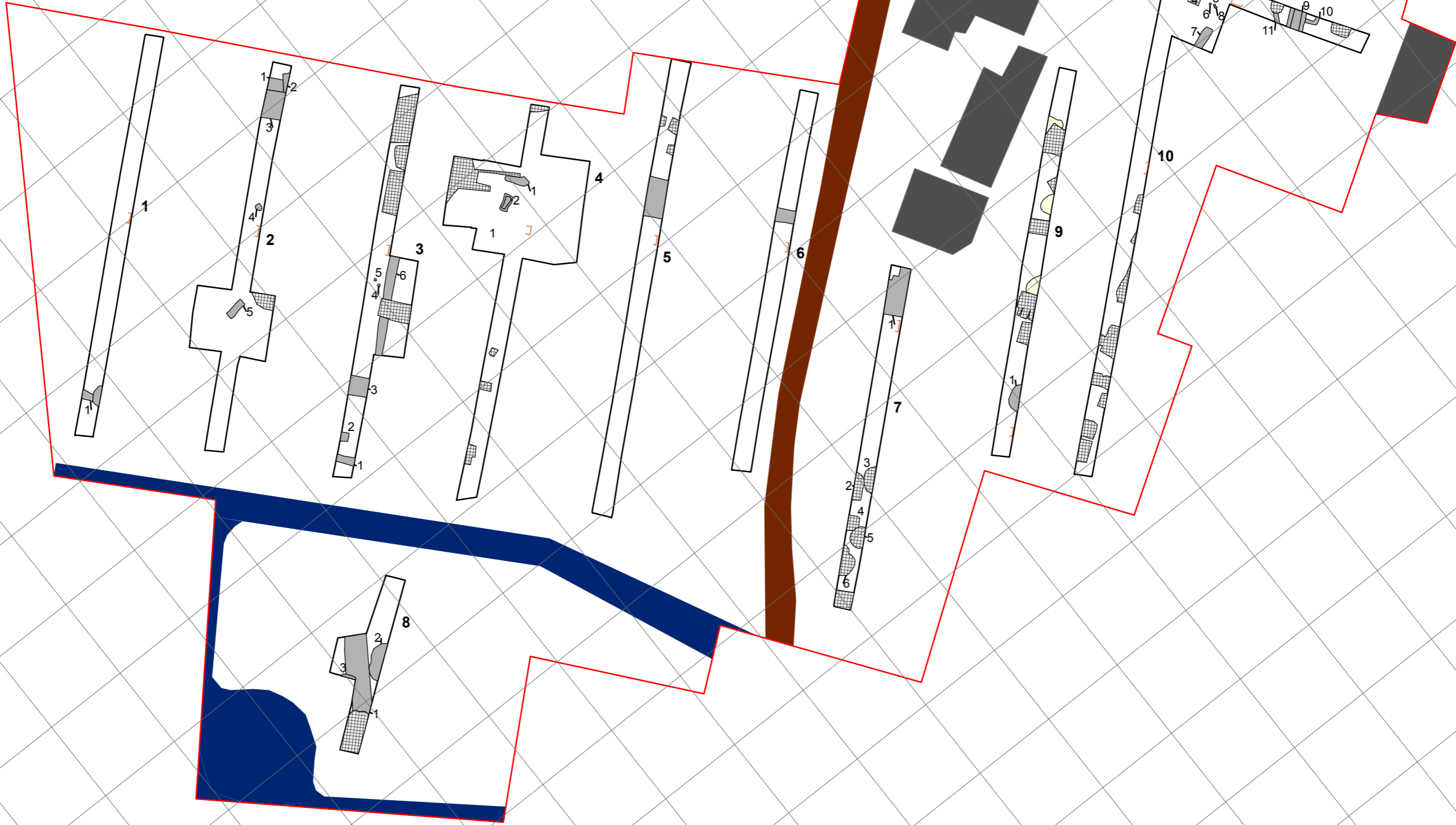
VAN RANST E. & SYS C. 2000: *Eénduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen (Schaal 1:20 000)* [online], https://www.milieuinfo.be/dms/d/d/workspace/SpacesStore/417aadac-822a-4401-965e-ea9a4119f0a6/eenduidige%20legende_bodemkaart.pdf (geraadpleegd op 12 februari 2014).

11 BIJLAGEN

- SPORENLIJST
- FOTOLIJST
- TEKENINGENLIJST
- VONDSTENLIJST
- ALLESPORENKAART (PDF)
- FOTO'S
- TEKENINGEN
- GIS-SHAPEFILES

126810 126820 210750 126830 210760 126840 126850 126860 210800 126870 210810 126880 126890 210840 126900 210850 126910 126920 126930

126810
126820
210710 126820
126830
126840
126850
126860
126870
210670 126870
126880 210670 126870
126890
126900

Stekene - Sparrenhofdreef 2013
ST SHD 13 2013/432

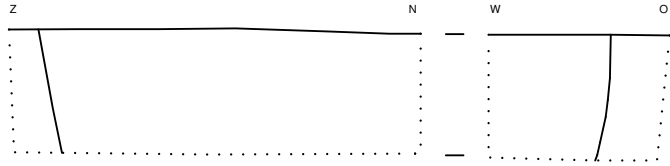
14/10 - 15/10/2013
1:500

Allesporenkaart
0 10 m

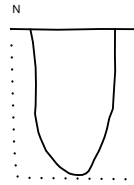
- Onderzoeksterrein
- Werkput
- Spoor
- Natuurlijk
- Recent

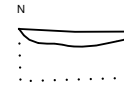
WP 2, S 5

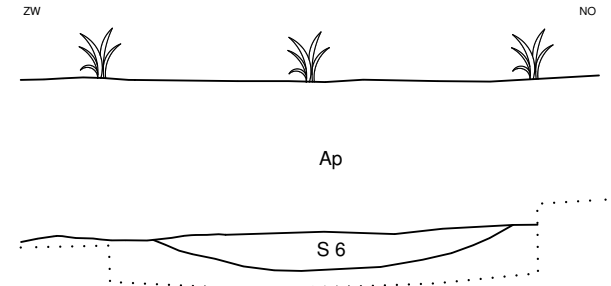
WP 3, S 4

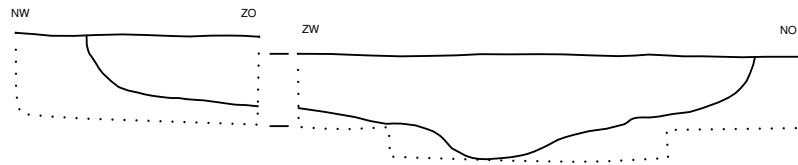
WP 3, S 5

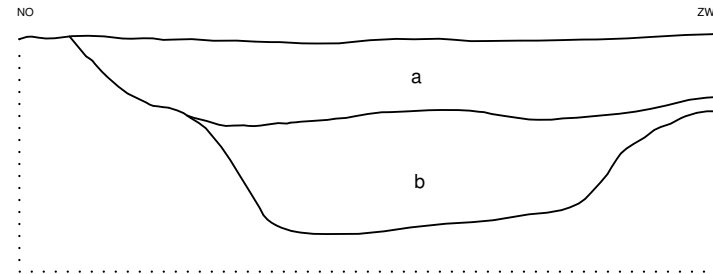
WP 3, S 6

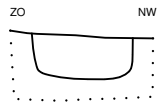
WP 4, S 1

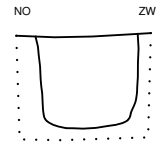
WP 8, S 1

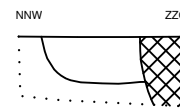
WP 11, S 1

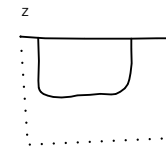
WP 11, S 3

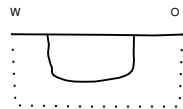
WP 11, S 4

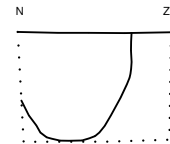
WP 11, S 5

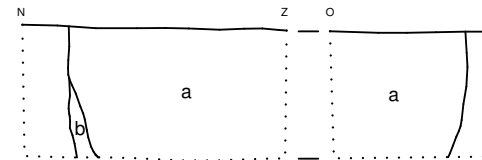
WP 11, S 6

WP 11, S 8

WP 11, S 7

Ma 14 oktober 2013

Personeel: Bart Lauwers, Annebeth Plyson, Jeroen Van Vaerenbergh, Dries D'Hollander, Dirk Boel, Erik Pijl

Kraanuren: 8:00-15:00

Weersomstandigheden: uiterst nat

Activiteiten & interpretaties:

- Sleuf 1: slechts 1 spoor (greppel), verstoord door (sub)recente verstoring. Greppel licht ontleurd: zekere ouderdom. Geen vondsten.
- Sleuf 2: Recente verstoringen in de NW-helft. Blauwgrijs spoortje (S 4) met 'bloempotscherven' (in ieder geval tamelijk recent, 18de-20ste eeuw). Eén rechthoekig spoor met verzette moederbodem. Mogelijk brandrestengraf? Kijkvenster leverde geen bijkomende sporen op.
- Sleuf 3: Recente verstoringen in NW-helft. Paar greppelachtige sporen (of anders kuilen) in ZO-helft. Centraal aantal zeer lichte paalsporen (?). Kijkvenster errond leverde alleen nieuwe greppel op met oriëntatie cfr. huidige perceelsindeling: wellicht subrecent.
- Sleuf 4: Houtskoolconcentratie. Kijkvenster leverde nieuw spoor op dat qua oriëntatie en dimensies aan 'brandrestengraf' uit sleuf 2 deed denken. In dit geval ook houtskool aan randen: wellicht inderdaad brandrestengraven. Coupe (kwadrant) op tweede spoor: stratigrafie van 'klassiek' brandrestengraf. Enkele zeer fragmentjes HGV AW. Houtskoolconcentratie is wellicht verploegd graf.
- Sleuf 5: Grote greppel of kuil
- Sleuf 6: vervolg van 'grote greppel'. Wellicht ploegsporen (diepploeging).
- Sleuf 7 (andere zijde dreef): Recente verstoringen en bioturbatie. In NO-helft (half)ronde kuilen. Op basis van kleur en vulling subrecent. Rooikuilen van populieren.
- Algemene omstandigheden: zeer nat. Grond- en hangwater bemoeilijkt registratie. Profielpotten storten direct in. Bijzondere voorwaarde over -60 cm diepte niet haalbaar. Wel zekerheid dat geen sporen werden gemist (direct volgen op kraan). Terreinwerk werd om 15:00 gestaakt omwille van regen.

Di 15 oktober 2013

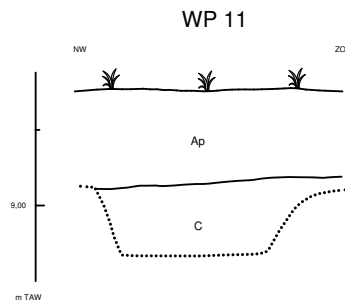
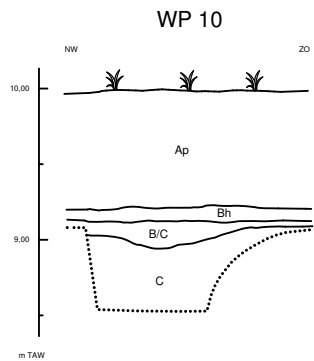
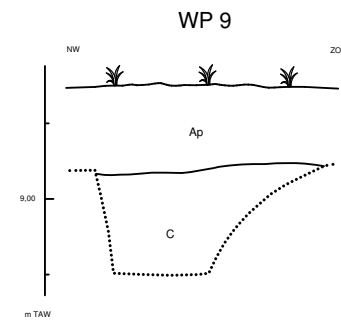
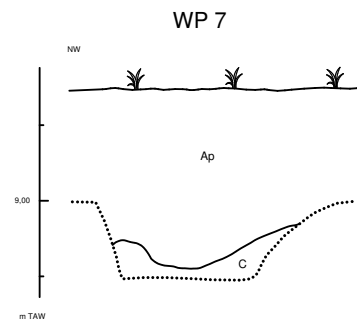
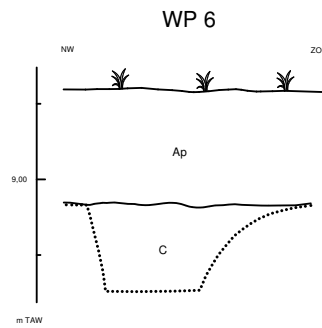
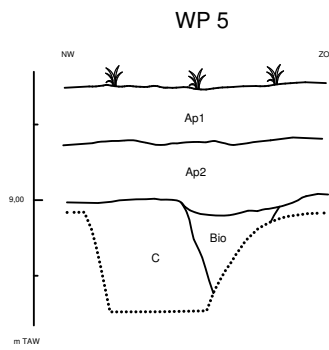
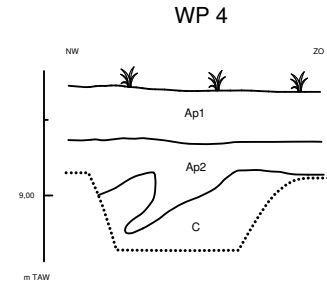
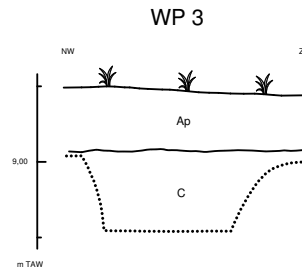
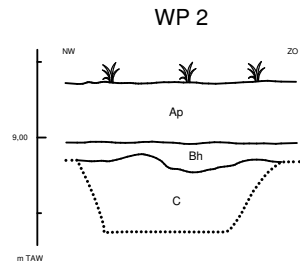
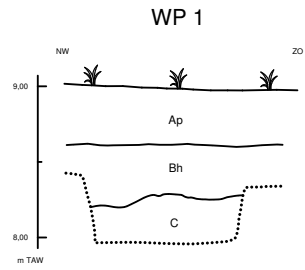
Personeel: Bart Lauwers, Annebeth Plyson, Jeroen Van Vaerenbergh, Dries D'Hollander, Dirk Boel, Erik Pijl

Kraanuren: 8:00-16:30

Weersomstandigheden: zeer nat

Activiteiten & interpretaties:

- Sleuf 8 (zuidelijke percelen): gisteren met Inge Zeebroek gebeld. Was akkoord met slechts 1 sleuf indien omstandigheden te nat. Oppervlakte elders compenseren. (Sub)recente verstoringen. Daaronder greppelsegment met NW/ZO oriëntatie. Lichte ontcleuring. Machinaal gecoupeerd: twee vullingspakketten. Vondsten: baksteen en geglazurd laat/post middeleeuwse aardewerk
- Gebeld met Jan Versyp: perceel in zuidoostelijke hoek nog niet in bezit. Wordt uit onderzoeksterrein gehouden (geen sleuven).
- Sleuf 9: recente verstoringen en bioturbatie. In ZW-helft sleuf gemetselde waterput (kalkmortel), maar insteek doorheen bouwvoor: subrecent. Wellicht te relateren aan verdwenen brouwerij langs Kerkstraat (info S. Plaquet). Geen oudere sporen zichtbaar in vlak
- Sleuf 10: situatie vergelijkbaar met sleuf 9 (recente verstoringen, bioturbatie).
- Sleuf 11: dwars op sleuf 10, langsheen Sparrenhofdreef. Recente verstoringen, maar ook sporen: greppelsegmenten (2x) + paalsporen!! Paalsporen wel weinig ontcleurd. Geen vondsten, maar mogelijk/wellicht middeleeuws/postmiddeleeuws. Paalsporen gecoupeerd: bewaarde diepte ca. 10-30 cm.
- Sleuf 11: In kijkvenster rond sporen nieuwe rechthoekige kuil met verzette moederbodem en met dimensies en oriëntatie vergelijkbaar met 'brandrestengraven' in eerder sleuven. Coupe bevestigt dit: houtskoolpakket op bodem. Bewaarde diepte ca. 45 cm.
- Brandrestengraven zijn dus ruim verspreid, bijna over ganse onderzoeksterrein. Grafveld!!!

Punt 2

Materialisering: grenspaal

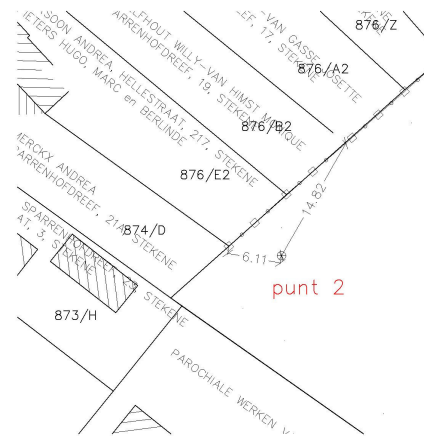
Coördinaten volgens Lambert '72 en hoogte volgens TAW:

X: 126854.25m

Y: 210732.62m

Z: 9.13m

Meetschets

Foto

Punt 3

Materialisering: grenspaal

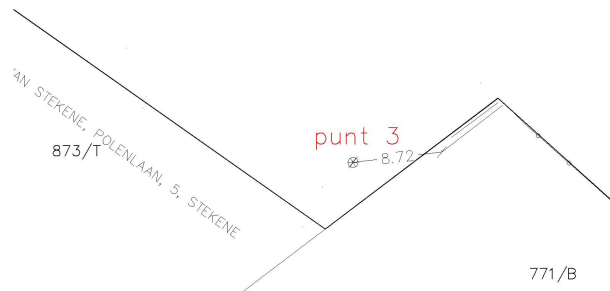
Coördinaten volgens Lambert '72 en hoogte volgens TAW:

X: 126888.01m

Y: 210703.48m

Z: 8.71m

Meetschets

Foto

Punt 4

Materialisering: grenspaal

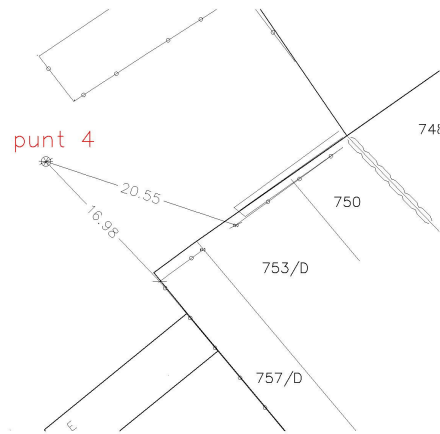
Coördinaten volgens Lambert '72 en hoogte volgens TAW:

X: 126936.13m

Y: 210759.44m

Z: 9.43m

Meetschets

Foto

Overzicht van de punten

